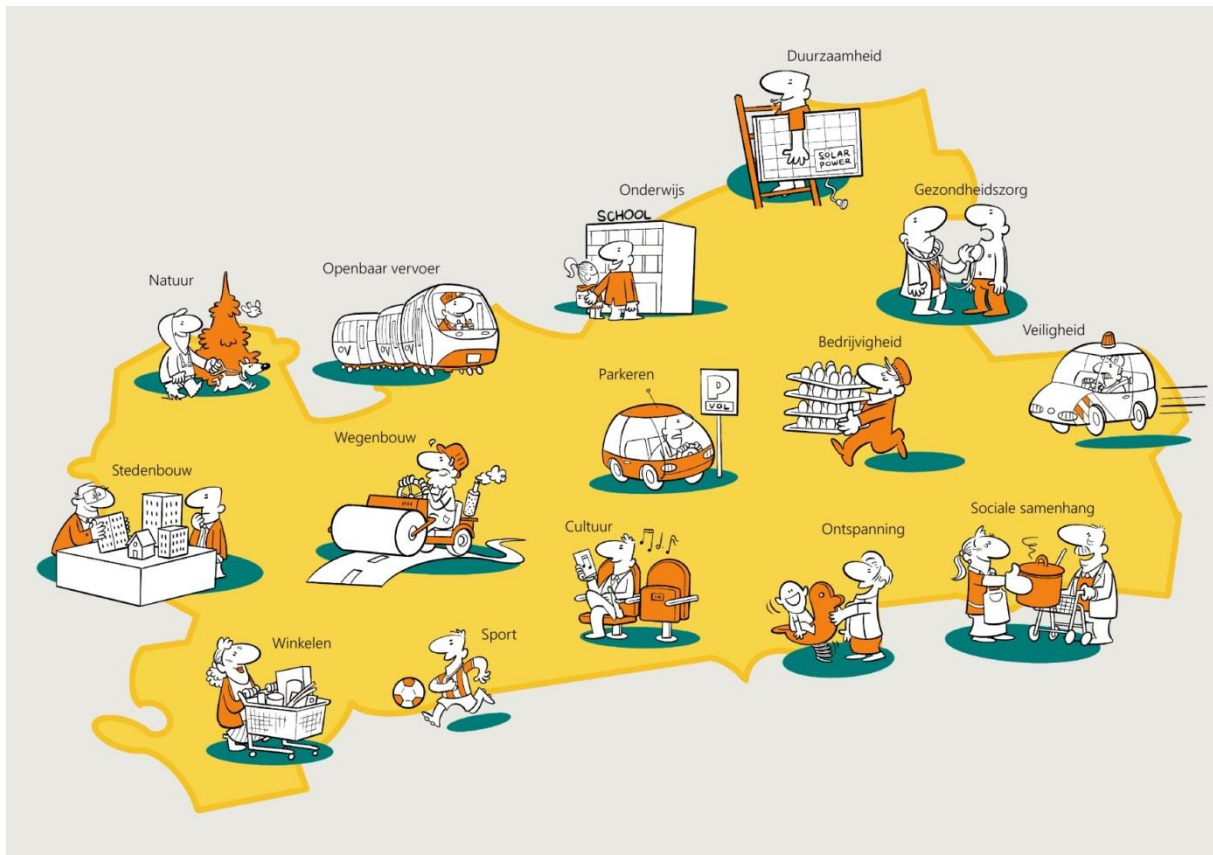

Kadernota

2020 - 2023

<u>Inhoudsopgave</u>	<i>blz.</i>
Raadsbesluit	3
Aanbieding	4
Programma's	11
1. Participatie en ondersteuning	
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid	
3. Woon- en leefomgeving	
4. Bestuur en interne dienstverlening	
Financieel meerjarenperspectief 2020-2023	43
Bijlagen	
1. Aanvullende beleidstoevoegingen 2020 – 2023	48
2. Dekkingsmaatregelen	49

Nr. 19-54

De raad van de gemeente Barneveld;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, nr. 19-54;

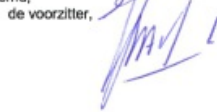
met inachtneming van de aangenomen amendementen 26 en 32;

b e s l u i t :

1. als kader voor de Programmabegroting 2020 de programma's van de Kadernota 2020-2023 vast te stellen, inhoudende de visie en de prioriteiten;
2. de prognose van de meerjarenbegroting 2020 – 2023, zoals vermeld in het Financieel meerjarenperspectief 2020-2023, conform de geformuleerde uitgangspunten, als kader voor de Programmabegroting 2020 vast te stellen;
3. in te stemmen met het uitbreiden van de jaarlijkse compensatie van de subsidie voor de sociaal maatschappelijke en culturele instellingen met de overige kostencomponenten gelijk aan het vijfjaarsgemiddelde inflatieontwikkeling (1,00 %);
4. in te stemmen met de voorgestelde beleidstoevoegingen, zoals vermeld op de bijlage en deze als kader voor de Programmabegroting 2020 vast te stellen;
- 4a. Het bedrag dat gereserveerd staat voor de aanleg van jeu de boulesbanen en boulodrome ad € 615.000 te labelen als 'accommodatie voor diverse sportactiviteiten' en dit bedrag pas te besteden nadat de raad daar middels het aannemen van een verder uitgewerkt raadsvoorstel mee in heeft gestemd;
5. in te stemmen met de volgende maatregelen, als kader voor de Programmabegroting 2020, om de begroting meerjarig sluitend te krijgen en de groei van de gemeente te faciliteren:
 - a. kostenbesparende maatregelen binnen de jeugdhulp met behulp van de transformatie, ter grootte van € 1,0 miljoen;
 - b. de inhaalslag voor de OZB niet-woningen voor 2020, waarbij het tarief met 25% wordt verhoogd;
 - c. de toestenbelasting en forensenbelasting in 2021 te verhogen zodat een totaal-meeropbrengst ontstaat van € 125.000; het uitstel van de verhoging toeristenbelasting te dekken door hiervoor incidenteel in 2020 € 125.000 van de opbrengst precariobelasting in te zetten;
 - d. het financieel meerjarenperspectief aan te passen met voornoemde wijzigingen;
 - e. het stamkapitaal in 2020 te vergroten met € 20 miljoen;
 - e. een jaarlijkse post voor groei-voor-groei op te nemen en deze te bepalen op € 100.000.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 19 juni 2019.
De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

Aanbieding

Barneveld, 21 mei 2019

Aan de raad,

A) Inleiding

Hierbij bieden wij u de Kadernota 2020-2023 ter vaststelling aan. Daarmee worden de randvoorwaarden en uitgangspunten voor de Programmabegroting 2020 en de procedure (wat gaan we wanneer doen) bepaald.

Dit is de eerste Kadernota die door de raad na de verkiezingen in 2018 wordt behandeld. De ambities uit het coalitieakkoord 2018-2022 Dynamisch, Duurzaam, Verbonden, waren al doorvertaald in de Programmabegroting 2019 en daar bouwen wij, met deze Kadernota, aan verder.

In deze Kadernota hebben wij nadrukkelijker de verbinding gelegd met de koers die in de Strategische Visie Barneveld 2030 'samen denken, samen doen' is uitgezet en de strategische opgaven, die daarin zijn geformuleerd.

Wij schetsen welke ontwikkelingen wij signaleren en waar wij ons de komende jaren op willen richten. Mocht dit betekenen dat er op terreinen meer of minder geld noodzakelijk of nodig is, dan motiveren we dit en brengen dit, in de bijlage beleidstoevoegingen, in beeld. Verder melden wij de beleidsmatige- en financiële ontwikkelingen, die zich na de vaststelling van de Programmabegroting 2019 hebben voorgedaan en actualiseren wij de financiële meerjarenbegroting ten opzichte van de Programmabegroting 2019. Daarbij houden wij reeds rekening met onze voorstellen om een meerjarig sluitende begroting te krijgen.

B) Ontwikkelingen

Groei gemeente

Barneveld is een prettige gemeente om in te wonen. Inwoners van de gemeente Barneveld zijn beduidend meer tevreden met de sociale cohesie dan inwoners van andere (vergelijkbare) gemeenten (bron: Veiligheidsmonitor 2017). Onze inwoners vinden dat zij zelf en anderen betrokken zijn bij hun woonbuurt. Zes op de zeven Barnevelders zijn (zeer) tevreden met hun sociale contacten. De fysieke verloedering en sociale overlast in de buurt wordt als minder ernstig ervaren dan gemiddeld in de regio en Nederland.

Het aantal inwoners groeit. De verwachting is dat de gemeente harder groeit dan waar in 2016, bij het opstellen van de Strategische Visie 2030 nog vanuit werd gegaan. We gingen er toen vanuit dat de grens van 70.000 inwoners rond 2040 zou worden gepasseerd. We constateren nu dat, als de groei in dit tempo door gaat, die grens al rond 2030 wordt bereikt. Dit wordt mede veroorzaakt door de extra toestroom van woningzoekenden vanuit vooral de westelijke helft van Nederland, als gevolg van de schaarste aan woonruimte daar. De grotere vraag naar woningen is te merken in de woningprijzen. Ten opzichte van 2014 zijn de prijzen van woningen in de gemeente Barneveld in 2018 met bijna 33% gestegen.

Daarbij komt ook een veranderde woonbehoefte. Zo neemt niet alleen het aantal inwoners toe, de verwachting is ook dat de bevolkingssamenstelling wijzigt. Zo verwachten we dat het aantal oudere inwoners procentueel zal stijgen. De snelle groei heeft gevolgen voor het gewenste voorzieningenniveau, zowel kwantitatief als kwalitatief, de druk op bestaande en behoefte aan nieuwe infrastructuur, de beschikbare landbouwgrond (door verstedelingsdruk) enz. Daarom willen wij de ambities - en de koers die daarbij is ingezet - in de Strategische

Visie 2030 tegen het licht houden en waar nodig opfrissen.

De groei biedt echter ook kansen voor verduurzaming en kwaliteitsverbetering, zowel in de leefomgeving als in de dienstverlening en ten aanzien van de interactie met de samenleving. We willen dat de aard en omvang van de gemeentelijke dienstverlening en de daarvoor benodigde organisatie tijdig meebeweegt met de ontwikkelingen en het gewenste serviceniveau kan bieden.

Duurzaamheid

De verwachting is dat in 2019 het landelijke Klimaatakkoord ondertekend wordt. Als gevolg hiervan moeten gemeenten de mogelijkheden voor duurzame energieopwekking in beeld brengen. Inmiddels zijn de eerste stappen gezet om te komen tot een Regionale Energie Strategie (RES). Daarnaast is aangekondigd dat de aardgaskraan in Groningen in 2030 dicht gaat. Tijd dus om op zoek te gaan naar alternatieven, waarvoor maatschappelijk draagvlak is. Hiervoor moet de gemeente uiterlijk in 2021 een warmtevisie opgesteld hebben. Ook moet Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht zijn. Daarvoor is van belang eerst de kwetsbaarheden voor de effecten van wateroverlast, hitte droogte en overstromingen in beeld te brengen, via zogeheten stresstesten. In de regio waar onze gemeente deel van uit maakt, zijn deze reeds uitgevoerd. Een klimaatadaptieve leefomgeving kan alleen in nauwe samenwerking met inwoners en bedrijven bereikt worden.

Leefomgeving

Naar verwachting treedt de Omgevingswet begin 2021 in werking. Hiermee wordt wet- en regelgeving voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water gebundeld en vormt de wet de basis voor het integraal beheer van en voor de ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet biedt (juridische) instrumenten om bijvoorbeeld energietransitie en klimaatadaptie mogelijk te maken. Inwoners en bedrijven profiteren hier ook van, ook in de zin van participatie bij de beleidsvoorbereiding en de besluitvorming. De Omgevingswet is dan ook veel meer dan een juridische oefening. De integrale benadering van de leefomgeving, meer nadruk op participatie en samenwerking, en de benadering vanuit de initiatiefnemer, hebben gevolgen voor de hele organisatie en voor de bestuurscultuur. De traditionele democratische besluitvormingsstructuren worden aangevuld met vormen van samenwerking en participatie die de aansluiting tussen overheid en samenleving waarborgen. De samenleving vraagt om veerkracht en aanpassingsvermogen. De netwerksamenleving, waarin gemeente en samenleving op basis van gelijkwaardigheid samenwerken en verantwoordelijkheid nemen, ontstaat en ontwikkelt zich.

Bedrijvigheid

De Nederlandse economie blijft groeien. Het kabinet gaat voor 2019 uit van een groei van 2,6% van het BNP (Bruto Nationaal Product). Het gemiddelde inkomen stijgt en daarmee de consumentenbestedingen. Regionaal en lokaal leidt de groei tot vraag naar meer bedrijfsruimte, zowel vanuit het lokale bedrijfsleven als vanuit de regio (Utrecht en Gelderland). Dit betekent ook extra druk op de mobiliteit en infrastructuur.

De werkloosheid is laag (1,5 % van de beroepsbevolking, cijfers UWV februari 2019) en het aantal banen neemt toe. Dat leidt tot spanning op de arbeidsmarkt en met name in de technische beroepen is er sprake van tekorten aan personeel. Dat wordt een remmende factor op de economische groei en de concurrentiepositie.

De gemeente Barneveld behoort al jaren bij de meest mkb-vriendelijkste gemeenten van Nederland. De ambitie is om deze koploperspositie te behouden en verder uit te bouwen. Om de economische groei ook in de toekomst zoveel mogelijk te faciliteren, zal de dienstverlening aan ondernemers de komende periode verder moeten worden ontwikkeld. Dit vraagt om aanvullende investeringen in bedrijventerrein en infrastructuur.

In tegenstelling tot economische groei in de diverse sectoren, hebben veel veehouders in de regio problemen om het hoofd boven water te houden vanwege smalle marges, veranderende of beperkende regelgeving en toenemende maatschappelijke druk om negatieve effecten op de leefomgeving te verminderen. Hierdoor zijn ze op zoek naar nieuwe en duurzame vormen van productie en het op de markt brengen ervan, met bijbehorende verdienmodellen. Aanpassingen naar bijvoorbeeld kringlooplandbouw zijn hiervan een voorbeeld. Gezonde verdienmodellen voor de veehouderij zijn van belang voor de hele Agro & Food keten, die zo een krachtige bron voor de economie en een voorwaarde voor een vitaal buitengebied blijft. Met het Manifest van Salentein is deze koers, begin 2017, met een scala aan partijen, ingezet. Vervolgens werd in 2018 bekend dat het Rijk, samen met regio's, wil werken aan 'brede welvaart' op basis van kansen en mogelijkheden die de

regio's zelf aangeven. In de regio Foodvalley is dat opgepakt en eind augustus 2018 is een voorstel voor een zogeheten Regiodeal ingediend. Het Rijk heeft inmiddels aangegeven 20 miljoen euro te willen investeren in de regionale aanpak. Een dergelijk programma vraagt ook van de gemeenten substantiële inzet van middelen en van capaciteit, zowel in de voorbereiding als bij het bewaken van (en meedoen aan) de uitvoering van de Regiodeal.

Politiek

In maart 2019 hebben de verkiezingen van Provinciale Staten plaatsgevonden. Die hebben hun weerslag op de samenstelling van de Eerste Kamer. Ook zijn er Europese verkiezingen in de maand mei. De verwachting is dat dit op onderdelen gevolgen zal hebben voor het beleid van de Europese Unie, rijk en provincie. Daarnaast leiden ontwikkelingen, zoals het aangaan van een Regiodeal met het rijk en een nieuwe regionale Strategische Agenda tot de noodzaak van een herbezinning op de wijze waarop gemeenten onderling en met de andere partners in de regio samen werken.

Technologie

Tenslotte veranderen technologische en maatschappelijke ontwikkelingen de manier waarop wij onze diensten leveren en de manier waarop we met inwoners communiceren. Eén overheid in plaats van verschillende loketten en processen.

C) Visie

Het moet prettig wonen, werken en recreëren zijn in de gemeente. Wonen moet aantrekkelijk en veilig zijn in toekomstbestendige, gevarieerde wijken en dorpen, met sociale samenhang, inclusiviteit en een voldoende en gevarieerd voorzieningsniveau.

De gemeente is een aantrekkelijke, groene, duurzame gemeente, met zowel fysiek als sociaal een gezonde leefomgeving, die bijdraagt aan het verminderen van de kans op eenzaamheid en stressgerelateerde klachten en bijdraagt aan de fysieke fitheid, sociale cohesie en kwaliteit van leven. We streven naar een samenleving waarin iedere inwoner naar vermogen meedoet, waarin mensen zich met elkaar verbonden weten en samen redzaam zijn. Om dit te realiseren wordt ook sporten en bewegen en actieve deelname aan en beleving van cultuur gestimuleerd.

De ambitie voor de eerstkomende jaren is een uitbreiding van gemiddeld 450 - 500 woningen per jaar, met ruimte voor consumentgericht bouwen. Daarbij willen we met name de groei van de eigen bevolking faciliteren, waarbij we ons bewust zijn van de schaarste op de woningmarkt in met name het westen van het land, de strategische ligging van onze gemeente en de aanzuigende werking die dit heeft.

Er moet voldoende werkgelegenheid zijn. Bedrijven moeten goed bereikbaar zijn en voldoende duurzame ontwikkelingsmogelijkheden hebben, waarbij innovatie wordt gestimuleerd. Vraag en aanbod van werkgelegenheid moet daarbij op elkaar aansluiten.

Initiatieven vanuit de samenleving worden gestimuleerd en, waar nodig, gefaciliteerd. Iedereen moet de kans hebben om mee te doen en na te denken over gezamenlijke waarden en ambities. Daarbinnen is het belangrijk dat mensen hun eigen koers kunnen bepalen om bij te dragen aan de afgesproken doelen. Vroegtijdige betrokkenheid van de samenleving is belangrijk. De inhoud is daarbij leidend om burgers te kunnen aanspreken en bepalend voor de vraag wie betrokken moet worden.

Ook vanuit de Omgevingswet zien wij een verschuiving van onze rol als overheid van een beleidsbepalende naar een meer faciliterende. Daarvoor willen wij een transparante, innovatieve organisatie zijn, die de verschillende mensen en wensen in de samenleving met elkaar verbindt. De samenleving is aan zet en de gemeentelijke organisatie is er voor de samenleving. Van de andere kant willen wij - juist in deze tijd van snelle beïnvloeding via social media - erop toezien dat de democratische legitimatie, met een transparante afweging van alle in het geding zijnde belangen, gewaarborgd blijft.

D) Belangrijke thema's

De ontwikkelingen en de visie leiden tot de volgende thema's. In de programma's worden deze thema's verder uitgewerkt.

Grip op groei

Zoals opgemerkt groeit de gemeente, met het voorgenomen tempo van gronduitgifte, harder dan waar in 2016, bij het opstellen van de Strategische Visie 2030, nog vanuit werd gegaan. Deze groei heeft gevolgen, zowel voor het fysieke als het sociale domein, waardoor keuzes ten aanzien van de gemeente gemaakt moeten worden. In het najaar van 2019 willen wij hiervoor een dialoog starten, waarbij wij de (mogelijke) gevolgen van (het tempo van) de groei in beeld brengen. En waarbij wij inzichtelijk maken welke keuzemogelijkheden er zijn. Om vervolgens tot het opstellen van een Omgevingsvisie te kunnen komen. Zoals opgemerkt willen wij, voorafgaand aan het opstellen van een Omgevingsvisie, de ambities en de, in de Strategische Visie 2030 uitgezette, koers tegen het licht houden en waar nodig oprispen. In een plan van aanpak, dat wij na de zomer presenteren, schetsen wij hoe dit traject er uit gaat zien. Voor dit traject is een beleidstoevoeging opgenomen.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een basisprincipe bij locatiekeuzes, inrichtingsplannen, woningbouw, energiegebruik, afvalbeleid, mobiliteit, groei primaire agrarische sector en economie. Kortom in een samenleving die steeds duurzamer wordt willen wij een energieneutrale en klimaatbestendige gemeente worden. Een gemeente waarvan de economie circulair en bio-based is, zodat onze welvaart voor volgende generaties duurzaam geborgd wordt. Dit vergt een integrale aanpak, waarbij inzet van en samenwerking met inwoners, ondernemers en gemeente essentieel is. Daarbij hanteren wij betaalbaarheid als belangrijk uitgangspunt voor het vormgeven van de energietransitie en daarmee als één van de uitgangspunten voor de op te stellen warmtevisie.

Buitengebied

In de regio Foodvalley is een unieke combinatie van competenties aanwezig - ongeëvenaard in de rest van Nederland - om in grote mate bij te dragen aan het versnellen van de transitie naar duurzaam, gewaardeerd en gezond voedsel. In eerste instantie voor de regio, maar ook landelijk en zelfs wereldwijd. Het Rijk wil samen met de betrokken regionale partijen bij deze Regiodeal een versnelde transitie van de voedselketen, en op het gebied van voeding en gezondheid realiseren. Regio Foodvalley zet in op 3 sporen:

Spoor 1: Transitie van de landbouw: Gezond, Circulair en in Verbinding

Spoor 2: Voeding en Gezondheid ("van prille start tot oude dag")

Spoor 3: kennis(eco)systeem Agrifood

Met name spoor 1 sluit naadloos direct aan op de Manifesten Gezonde Leefomgeving en Salentein. Het is een ambitieus en tegelijk noodzakelijk programma om (ook) in onze regio een toekomstbestendige primaire sector te houden inclusief alle toeleverende en verwerkende sectoren. Het levert kennis op voor de toekomst, ook om die kennis wereldwijd te kunnen inzetten. Het is ook niet zomaar dat het Rijk heeft aangegeven 20 miljoen euro te willen investeren in onze aanpak.

Een dergelijk programma vraagt ook van de gemeenten substantiële inzet van middelen en van capaciteit, zowel in de voorbereiding als bij het bewaken van (en meedoen aan) de uitvoering van de Regiodeal. Om die reden is een beleidstoevoeging opgenomen voor de komende 3 jaar.

De komende jaren zal de toeristische marketing en promotie versterkt worden, om recreanten en toeristen te verleiden om naar de Veluwe te komen. We willen een toekomstbestendige verblijfsrecreatiesector, waarvoor een herstructurering van de verblijfsrecreatie wenselijk is in de Veluwe gemeenten. Wij sluiten hiervoor aan bij het project Vitale Vakantieparken.

Transformatie jeugdhulp

In 2016 is een groot tekort op de jeugdhulp ontstaan. Al langere tijd lopen er gesprekken en verkenningen met het ministerie, de VNG en vergelijkbare gemeenten, om dit financiële probleem, dat bij veel gemeenten speelt, op te lossen. Zoals het er nu naar uit ziet komt het Rijk met extra financiële middelen voor de gemeenten. Maar naar verwachting zal dit niet afdoende zijn om de kosten te dekken. Daarom sturen wij ook meer op

zorginhoudelijke vernieuwing. Dit is vertaald naar meer en effectief inzetten op preventie, vernieuwing aanjagen binnen de specialistische jeugdhulp en meer regie organiseren aan de voorkant. Hiermee verwachten wij een kostenreductie te bereiken.

Veranderende dienstverlening

De gemeente Barneveld groeit. Dit brengt verandering met zich mee, ook voor de organisatie. Die groeit de komende jaren 'van servet naar tafellaken'. Bezinning is nodig en het maken van keuzes ten aanzien van de organisatie die het beste bij de toekomstige omvang van de gemeente past. Daadkrachtig en flexibel. Rekening houdend met de behoefte die ontstaat aan andere functies en een integrale benadering, zoals ook door de Omgevingswet beoogd. Dit vergt een andere manier werken, samenwerking, gebruik van moderne technologieën en eigentijdse communicatiemiddelen en huisvesting. Dit mede gelet op de maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften. De dienstverlening van de gemeente Barneveld sluit aan op de wensen en behoeften in de samenleving. Om deze eigentijdse dienstverlening verder te realiseren en daarbij passende huisvesting te creëren, is een beleidstoevoeging opgenomen. De organisatie is gastvrij, wendbaar, ondernemend en verbindend. Inwoners en bedrijven voelen zich welkom en serieus genomen. De organisatie faciliteert het bestuur bij het voorleggen van mogelijkheden en het maken van keuzes ten aanzien van het formuleren en invulling geven aan de maatschappelijke opgaven.

Na de start van het opstellen van de Omgevingsvisie willen wij deze discussie, over de vraag welke organisatie en welk niveau van dienstverlening past bij de gemeente Barneveld, starten. Dit in lijn met de Organisatievisie 'Blij met Barneveld', waarvan de uitvoering in 2019 is gestart. Om dit te onderzoeken en om, vooruitlopend op de te maken keuzes, de meest dringende knelpunten in de uitvoering van het takenpakket op te lossen of te voorkomen, is een beleidstoevoeging opgenomen.

E) Uitgangspunten prognose meerjarenbegroting 2020-2023 (financiële kader)

Vorig jaar heeft u, bij de vaststelling van de Programmabegroting 2019, een meerjarenbegroting vastgesteld. Bij de opstelling van deze Kadernota is de meest actuele informatie gebruikt om de meerjarenbegroting 2020-2023 op te stellen. Daarbij zijn relevante voorstellen opgenomen en onderdelen aangepast naar de laatste inzichten. In de huidige prognose zijn alleen de wijzigingen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2019 weergegeven. Hierbij is rekening gehouden met zowel interne als externe ontwikkelingen. Door ons zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Zicht op een sluitende meerjarenbegroting

Het jaar dat achter ons ligt laat een resultaat zien van ruim € 15 miljoen voordelig. Het voordelige resultaat is ontstaan uit incidentele meevallers vanuit de grondexploitatie. Daarmee staat het vastgestelde begrotingsresultaat over 2019 van afgerond € 3,7 miljoen nadelig in contrast. Vanaf 2019 zijn de reële uitgaven van de jeugdhulp geïntegreerd in het totaal van lasten en baten van de gemeente. Mede hierdoor zijn aanvullende maatregelen nodig om te komen tot een reëel sluitende meerjarenbegroting.

2. Indexatie subsidies aan sociaal maatschappelijke en culturele instellingen

Al enige jaren hanteert de gemeente een beperkte indexatie voor loon- en prijsontwikkeling. Dit betekent dat budgetten, subsidies en tarieven niet automatisch geïndexeerd worden. De werkelijke prijsontwikkeling is de afgelopen jaren zeer beperkt gebleven. Wij stellen voor om deze terughoudende lijn door te zetten. Conform het coalitieakkoord passen wij de belastingen aan voor inflatie. Sinds 2017 hanteren wij hiervoor een vijfjaarsgemiddelde inflatieontwikkeling over de vijf jaren voorafgaande aan de planperiode. In deze Kadernota hanteren wij een percentage in de meerjarenbegroting van 1,00%^[1].

Daarnaast stellen wij vanaf deze kadernota voor om, naast de jaarlijkse compensatie van de cao ontwikkeling, de sociaal maatschappelijke en culturele instellingen ook de overige kostencomponenten te compenseren gelijk aan het vijfjaarsgemiddelde inflatieontwikkeling. Wij stellen voor om de subsidie aan de betreffende instellingen te verhogen met 1,6%^[2] over de looncomponent in de subsidie en met 1,0%^[1] over het resterende deel van de subsidie.

3. Toevoegen van de jaarschijf 2023

- a. De inkomsten van de gemeente nemen toe als gevolg van de groei van de gemeente;
- b. De vrijval van kapitaallasten in 2023 wordt onder andere ingezet ten behoeve van de vervangingsinvesteringen;
- c. De belastingen worden, conform het coalitieakkoord, verhoogd gelijk aan het gemiddelde inflatiepercentage (zie ook punt 2);
- d. De gefaseerde tariefsontwikkeling van de grafrechten richting kostendekkendheid.

4. *Beleids toevoegingen*

In de Kadernota zijn aanvullende (structurele en incidentele) beleids toevoegingen opgenomen. De beleids toevoegingen treft u financieel uitgewerkt aan in bijlage 1 en worden, waar relevant, in de programma's toegelicht.

5. *Groei voor groei*

Onze gemeente groeit jaarlijks. In de financiële meerjarenbegroting is reeds rekening gehouden met de toenemende inkomsten van onze gemeenten vanuit de algemene uitkering en de OZB. Daar staan de extra verwachte uitgaven aan scholen, infrastructuur, sportcomplexen enz. tegenover, die onderdeel uitmaken van de beleids toevoegingen. Maar ook de toenemende areaaluitbreiding en het toenemende beroep op onze dienstverlening vraagt om groei van reguliere budgetten. Wij hebben een notitie in voorbereiding met als titel 'groei-voor-groei', waarin de financiële effecten van de verwachte groei van de gemeente rekenkundig worden uitgewerkt. Deze notitie ontvangt u voor de behandeling van de Programmabegroting. In deze Kadernota nemen wij hiervoor reeds € 100.000 per jaar op. In de Programmabegroting 2020 zal deze post, in elk geval voor het jaar 2020 nader worden uitgewerkt.

6. *Inpassing reëel kostenniveau Jeugdhulp*

In de Programmabegroting 2019 is voor 2019 het reële niveau van uitgaven opgenomen dat er toe heeft geleid dat het begrotingsjaar 2019 een tekort laat zien van ca. € 3,7 miljoen. In deze Kadernota stellen wij voor, zoals ook verwoord in de Jaarverslaggeving 2018, om vanaf 2020 de huidig te verwachten kosten te integreren in het totale begrotingsresultaat, zonder rekening te houden met een verevening met de reserve sociaal domein. De reserve sociaal domein zal in 2019 t/m 2022 worden ingezet om innovatie en transformatie maatregelen in het sociaal domein incidenteel te bekostigen. Voor de jaren 2020-2022 is dit als beleids toevoeging opgenomen.

7. *Aanvullende maatregelen*

Om te voldoen aan zowel uitgangspunt 1 (zicht op een sluitende meerjarenbegroting) als de punten 4 t/m 6 is het noodzakelijk om aanvullende maatregelen te treffen. In deze Kadernota stellen wij voor om gefaseerd maatregelen door te voeren, zodat er sprake is van een sluitende meerjarenbegroting. Dit is een combinatie van uitgavenreducerende en inkomstenverhogende maatregelen. Gelet op het voorzieningenniveau in de gemeente voor zowel inwoners, bedrijven en toeristen, vinden wij een verzwaring van de lastendruk, door middel van belastingverhoging, waar nu sprake is van een relatief laag tarief, verantwoord. De maatregelen worden in bijlage 2 nader toegelicht.

A. de cumulatief oplopende besparingsopgave van de transformatieprojecten en aanvullende maatregelen in de jeugdhulp (€ 1 miljoen). Voor 2019 was een opgave van € 0,5 miljoen opgenomen. Op basis van de ervaringen in de eerste maanden van 2019, verwachten wij dat meer tijd nodig is voordat de maatregelen financieel resultaat opleveren. Wij hebben voor 2020 een opgave van € 400.000 opgenomen, voor 2021 aanvullend € 400.000 en voor 2022 aanvullend € 200.000. Daarmee loopt de opgave op tot € 1 miljoen structureel.

B. inhaalslag OZB niet-woningen richting het gemiddelde van de gemeenten in de regio Foodvalley (€ 1,25 miljoen). Het huidige tarief van onze gemeente ligt zo'n 67% onder het landelijk gemiddelde en 44% lager t.o.v. de overige gemeenten uit de regio Foodvalley. Wij stellen voor om ons tarief met 25% te verhogen;

C. de toeristenbelasting met € 0,25 per nacht te verhogen (€ 0,13 miljoen). Met deze verhoging gaat ons tarief (€ 0,92 naar € 1,17) dichterbij het landelijk gemiddelde (€ 1,39) en het gemiddelde van de overige gemeenten in de regio Foodvalley (€ 1,26);

D. vergroten van het stamkapitaal (€ 0,56 miljoen). Wij stellen voor om € 20 miljoen vanuit de algemene reserve te storten in de reserve Nuon. Van deze reserve komt het rendement ten gunste van de exploitatie.

[1] Bron: Centraal planbureau – Middellange Termijn Verkenning 2018-2021; bijlage 2 Kerngegevens voor Nederland; Inflatie – geharmoniseerde consumentenprijsindex: 2015: 0,2%; 2016: 0,1%; 2017: 1,3%; 2018: 1,6%. In de MEV2019 is 2019 geraamd op 2,5%. Gemiddeld is dit (afgerond op een kwartprocent) 1,00%.

[2] Bron: Centraal bureau voor de statistiek – cao-lonen, sector gesubsidieerde instellingen. Over 2018

bedraagt de ontwikkeling 1,6%.

F) Prognose van de meerjarenbegroting

Onderstaand treft u een resumerend overzicht van de uitkomsten van de prognose van de meerjarenbegroting aan. Ter vergelijking treft u de meerjarenbegroting aan, zoals die bij de Programmabegroting 2019 is vastgesteld. De actuele prognose van de meerjarenbegroting 2020-2023, treft u nader toegelicht aan in het onderdeel Financieel Meerjarenperspectief 2020-2023, waarbij wij vermelden dat de onzekerheidsmarge in de cijfers groter is dan dat deze normaal gesproken is.

Tabel prognose van de meerjarenbegroting in de Programmabegroting en Kadernota
bedragen x € 1.000

Meerjarenprognose	2020	2021	2022	2023
Programmabegroting 2019	129 (V)	324 (V)	233 (V)	233 (V)
Kadernota 2020 - 2023	186 (V)	22 (V)	- 23 (N)	73 (V)

Conclusie

Alle jaren, op 2022 na, laten een sluitende begroting zien. Op basis van deze uitkomst verwachten wij in aanmerking te komen voor de lichtste vorm van financieel toezicht door de provincie.

G) Doorvertaling naar Programmabegroting

Speerpunten

Na vaststelling van de Kadernota door uw raad, werken we de in de Kadernota genoemde prioriteiten als speerpunten uit in de Programmabegroting 2020. Daar waar speerpunten uit de Programmabegroting 2019 ook in 2020 relevant zijn, worden deze ook in de Programmabegroting 2020 opgenomen.

LTA

Waar sprake is van nieuwe onderwerpen, die als gevolg van de ingezette koers de komende jaren op de agenda komen, worden deze in de Lange Termijn Agenda (LTA) opgenomen. Ook kan de planning van reeds in de LTA opgenomen onderwerpen wijzigen. Een voorstel hiervoor zal eerst in de agendacommissie aan de orde komen. Bespreking van de mutaties in de LTA vindt maandelijks plaats in de agendacommissie. Vervolgens worden deze in de maandrapportage en de LTA verwerkt. De maandrapportage wordt door de raad vastgesteld.

H) Besluitvorming

Wij stellen u voor:

- als kader voor de Programmabegroting 2020 de programma's van de Kadernota 2020-2023 vast te stellen, inhoudende de visie en de prioriteiten;
- de prognose van de meerjarenbegroting 2020 – 2023, zoals vermeld in het Financieel meerjarenperspectief 2020- 2023, conform de geformuleerde uitgangspunten, als kader voor de Programmabegroting 2020 vast te stellen;
- in te stemmen met het uitbreiden van de jaarlijkse compensatie van de subsidie voor de sociaal maatschappelijke en culturele instellingen met de overige kostencomponenten gelijk aan het vijfjaarsgemiddelde inflatieontwikkeling (1,00 %);
- in te stemmen met de voorgestelde beleidstoevoegingen, zoals vermeld op de bijlage en deze als kader voor de Programmabegroting 2020 vast te stellen;
- in te stemmen met de volgende maatregelen, als kader voor de Programmabegroting 2020, om de begroting meerjarig sluitend te krijgen en de groei van de gemeente te faciliteren:
 - kostenbesparende maatregelen binnen de jeugdhulp met behulp van de transformatie, ter grootte van € 1,0

miljoen;

b. de inhaalslag voor de OZB niet-woningen voor 2020, waarbij het tarief met 25% wordt verhoogd;

c. de toeristenbelasting in 2020 met €0,25 per nacht te verhogen;

d. het stamkapitaal in 2020 te vergroten met € 20 miljoen;

e. een jaarlijkse post voor groei-voor-groei op te nemen en deze te bepalen op € 100.000.

Programma's

Programma 1. Participatie & Ondersteuning

Visie

Wij willen dat inwoners van de gemeente Barneveld voldoende kansen krijgen op het ontwikkelen of bevorderen van zelfstandigheid en daarmee op deelname aan de samenleving. Wij streven naar een samenleving waarin iedere inwoner naar vermogen meedoet, waarin mensen zich met elkaar verbonden weten. En we zorgen voor een professioneel vangnet. Eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid vormen hierbij het uitgangspunt. Omzien naar elkaar en onderlinge zorgzaamheid zijn van groot belang. Hierin zit de drieslag zelf – samen – gemeente. Het motto voor beleid en uitvoering binnen het sociaal domein is: op eigen kracht waar mogelijk, ondersteuning en hulp indien nodig. Dit sluit aan op de feitelijke ontwikkeling in de samenleving, waarin inwoners steeds meer zaken zelf of in nieuwe groepsverbanden organiseren.

Om de samenredzame samenleving verder vorm te geven zetten we in op:

- Mogelijkheden voor zelfontplooiing en talentontwikkeling.
- Versterken van de sociale cohesie tussen groepen en individuen in de samenleving.
- Signaleren van hulpvragen in de samenleving.
- Zorgvuldig omgaan met onze vrijwilligers en mantelzorgers;
- Er voor zorgen dat iedere inwoner de hulp en ondersteuning die nodig is daadwerkelijk en tijdig krijgt.

Daarbij streven we naar een sociaal en betaalbaar gevarieerd voorzieningenaanbod (onderwijs, sport, cultuur en hulp & ondersteuning) dat meebeweegt met de behoeften en de mogelijkheden van de inwoners, waarbij de specifieke situatie per dorp, wijk of buurt kan verschillen. De behoefte aan voorzieningen bepalen we aan de hand van demografische gegevens en kengetallen, maar vooral ook in overleg met de samenleving om een passend en gevarieerd aanbod te borgen. We staan open voor burgerinitiatieven.

Wat zijn de prioriteiten de komende jaren?

De prioriteiten voor de komende jaren zijn gekoppeld aan de strategische opgaven, zoals die zijn opgenomen in de Strategische Visie Barneveld 2030.

Strategische opgave Sociaal en Vitaal Samenleven

Groeien naar zelfstandigheid

Ontwikkelingen

Sinds 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdhulptaken als gevolg van een integrale stelselwijziging binnen het sociaal domein. Dit betekende een inhoudelijke transitie en transformatie van de Jeugdhulp. Landelijk onderzoek naar bekostiging van de jeugdhulp loopt. Barneveld is onderdeel van de benchmarkanalyse. De verwachting en hoop is dat een uiteindelijke rapport de landelijke discussie verder helpt om meer middelen beschikbaar te stellen voor jeugdhulp.

Het woonplaatsbeginsel, zoals nu vastgelegd in de Jeugdwet, heeft een autonome doorwerking binnen het Jeugdveld van de gemeente Barneveld (toename jeugdhulpverbruik). Wij zijn als gemeente ook verantwoordelijk voor de jeugdhulp van voogdijkinderen die in gemeente Barneveld verblijven. De compensatieregeling loopt 2 jaar achter en de berekening is onduidelijk te linken aan de daadwerkelijke kosten.

Duidelijkheid wordt verwacht met een nieuwe verdelingssystematiek per 2021.

Als gevolg van deze budgetreductie, voogdijkosten en de autonome ontwikkelingen binnen het jeugdveld (toename gebruik), zijn de uitgaven van de gemeente Barneveld voor specialistische Jeugdhulp - en daarmee de tekorten - binnen het Jeugdveld in toenemende mate gestegen.

In de loop van 2018 is geconstateerd dat er ook meer gestuurd moet worden op zorginhoudelijke vernieuwing om tot kostenreductie te komen. Dit is vertaald naar meer en effectief inzetten op preventie, vernieuwing aanjagen binnen de specialistische jeugdhulp en meer regie te organiseren aan de voorkant. De inzet op kostenreductie door middel van een zorginhoudelijke vernieuwing heeft de gemeente Barneveld vertaald in een werkprogramma Jeugd 2019-2021. Over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van dit werkprogramma wordt de raad binnenkort geïnformeerd.

Uitwerkingsrichting

“We willen dat alle kinderen en jongeren in de gemeente Barneveld gezond en veilig opgroeien en zich ontwikkelen tot zo zelfstandig mogelijke burgers.”

Cultuureducatie

Het ontwikkelen van culturele competenties is van belang om te kunnen participeren in de samenleving en op de arbeidsmarkt: meer en meer worden vaardigheden gevraagd als creativiteit en het vermogen om oplossingen te bedenken en ideeën over te brengen of te verbeelden. Actieve deelname aan en beleving van cultuur vormt de basis voor het cultuureducatiebeleid van de gemeente Barneveld, waarbij de nadruk ligt op samenwerking met en verbindingen tussen het lokale culturele veld en het onderwijs. Inmiddels is de werkgroep Cultuur en Onderwijs gestart. Deze werkgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen, cultuuraanbieders, gemeente en provincie. Doel van de afstemming is de totstandkoming van een Convenant Cultuur en Onderwijs, waarmee cultuureducatie inhoudelijk kan worden geborgd in de culturele infrastructuur en het onderwijs. Vanuit de werkgroep wordt verder beoogd een voor onderwijs en culturele aanbieders volledig en toegankelijk overzicht van vraag en aanbod van cultuureducatie te creëren, in de vorm van een cultuurmenu.

Een duidelijke en toegankelijke Toegang

Samen met deze maatschappelijke ‘vindplaatsen’, gespreksvoerders en de afdeling communicatie wordt een plan opgesteld om de vindbaarheid van deze organisaties en instanties te versterken en/of uit te breiden.

Jongeren worden meer betrokken bij het (keukentafel)gesprek. De gemeente zet in op de beschikbaarheid van ervaringsdeskundigen, voor jongeren die dit wensen. Jongeren die actief willen participeren in het meedenken en meedoen rondom onderwerpen als preventie (jeugd- en jongerenwerk), ondersteuningsbehoefte (inkoop) en cliëntervaring worden ondersteund.

De samenwerking tussen de gemeente Barneveld en andere verwijzers is zodanig afgestemd, dat jongeren en ouders geen belemmeringen ervaren bij de toegang tot hulp. Met huisartsen, jeugdartsen en de gecertificeerde instellingen maken wij afspraken over toewijzingen.

Meer effectieve inzet in het preventief voorveld

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) wordt coördinator van alle preventieve activiteiten. Daarnaast zal een preventieplan worden uitgewerkt met als doel om de ontwikkeling van Barneveldse kinderen op diverse levensgebieden te verbeteren (normaliseren). De bedoeling is ook dat het op langere termijn moet zorgen voor minder instroom in de specialistische jeugdhulp (kostenreductie). Via het Platform Jeugd willen wij komen tot een uitwerking op de volgende thema's:

Passend Onderwijs

Aanpak Jeugdhulp-onderwijs is gericht op het ontwikkelen van een integrale lokale aanpak waarin de gemeente, scholen en CJG gaan werken aan een gezonde en veilige ontwikkeling van Barneveldse kinderen op scholen. De bedoeling is om dit stelseloverstijgend te benaderen los van belemmeringen door de schotten in diverse wetten (Jeugdwet en Passend Onderwijs).

Alcohol & Drugs

Aanpak Alcohol en Drugs zet voornamelijk in op grootschalige bewustwording voor geheel Barneveld (alle doelgroepen, niet alleen jongeren). Deze bewustwording wordt georganiseerd via cursussen, voorlichtingslessen en preventieve interventies.

Sterk Ouderschap (echtscheidingen)

Aanpak Sterk Ouderschap is het gevolg van de toename van (V)echtscheidingen, gebroken gezinnen, en de negatieve invloed die dat heeft op de ontwikkeling van betrokken kinderen. De aanpak is gericht op het blijven investeren in relaties – ook als er géén sprake is van uit elkaar groeien van partners.

Beweging

Aanpak beweging is gericht op beweeg- en sportstimulering ter versterking van de gezondheid door de beweeg- en sportdeelnamen te vergroten. Daarnaast is het ook de bedoeling op beweeg- en sportdeelname toegankelijker te maken voor (kwetsbare) jongeren en inwoners met een beperking en/of een laag inkomen.

Laaggeletterdheid

Aanpak laaggeletterdheid is een breed gedragen plan. Het doel is iedereen met een vraag op het gebied van de basisvaardigheden mee te laten doen door te werken aan (onderhouden van) deze vaardigheden en problemen te voorkomen op het gebied van werk, inkomen en gezondheid. Hierbij staan vijf bouwstenen centraal (kennis, voorzieningen, communicatie, samenwerking, toegankelijkheid).

Kindermishandeling

Aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld is gericht op bewustwording (alert zijn op signalen), deskundigheidsbevordering (kennis over), vaardigheidstraining (weten hoe te handelen) en versterking van de samenwerking tussen alle organisaties die met kinderen, jongeren en kwetsbaren te maken hebben. Aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld is gericht op bewustwording (alert zijn op signalen), deskundigheidsbevordering (kennis over), vaardigheidstraining (weten hoe te handelen) en versterking van de samenwerking tussen alle organisaties die met kinderen, jongeren en kwetsbaren te maken hebben. In het eerste kwartaal van 2019 is er een stijging te zien in het aantal meldingen (+20%) en adviesvragen (+52%) bij Veilig Thuis (Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling). Dit komt door de nieuwe meldcode die geldt vanaf 1-1-2019. Mocht het nodig zijn om eventuele wachtlijsten, die hierdoor ontstaan, terug te dringen, volgt een voorstel voor extra budget.

Geboortezorg

Aanpak geboortezorg sluit aan op het landelijke actieprogramma Kansrijke Start gericht op kinderen in de eerste 1000 dagen. Het doel is om kinderen een kansrijke start te geven en daarmee te voorkomen dat kinderen later groei- en (psychische) ontwikkelingsproblemen, suikerziekte, hart- en vaatziekten en overgewicht krijgen en minder vaker in aanraking komen met jeugdhulp. In de gemeente Barneveld is sprake van een lage vaccinatiegraad. De belangrijkste reden hiervoor is het grote aantal gewetensbezwaarden. Het aantal gevaccineerde kinderen in de gemeente Barneveld is ruim lager dan de door de World Health Organization gestelde streefwaarden ter bescherming van de bevolking. Hierdoor zijn er op lokaal niveau grotere risico's op infectieziekten/epidemieën. Via het CJG, VGGM en gemeente wordt extra inzet gepleegd om burgers objectief te informeren over het vaccineren. Daarnaast krijgen alle ouders van nieuwgeboren baby's naast de bestaande informatie een informatief 'vaccinatieconsult' bij de jeugdarts (pilot). Hierbij wordt informatie gegeven over het Rijksvaccinatieprogramma, kunnen ouders vragen stellen en wordt een aantal zaken structureel doorgenomen. Het is nu nog onzeker of er nog extra inzet wordt gevraagd voor 2020 en verder.

Kind & Armoede

Aanpak Kind en Armoede is gericht op het vergroten van de maatschappelijke participatie van gezinnen en kinderen. Door diverse miniregelingen en een meedoencoach kunnen kinderen ondanks de financiële situatie van de ouders mee op schoolreisje, huiswerk maken op een computer, zwemlessen volgen of lid worden van een sportvereniging.

Transformatie binnen de specialistische jeugdhulp

Afschalen residentiële jeugdhulp

We willen meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien en daarom het gebruik van residentiële jeugdhulp

(zoveel mogelijk) afschalen naar lichtere vormen van jeugdhulp en/of een vorm van gezinshulp. We gaan tevens pleegouders ondersteunen en versterken om de doorplaatsing vanuit pleegzorg naar zwaardere residentiële vormen van hulp te beperken.

Ontwikkelen vervolvoorzieningen voor Jongvolwassenen

Versterken van de begeleiding van jeugdigen van 18- naar 18+. We willen alleen verlengde jeugdzorg beschikken en betalen als daartoe op inhoud is besloten. Daarmee willen we voorkomen dat verlengde jeugdzorg wordt ingezet omdat er geen tijdig vervolg is georganiseerd.

Instroomreductie in de GGZ door vernieuwing in het voorveld

De instroom in de GGZ van jeugdigen in specifieke levensfasen is zeer hoog. Wij willen deze instroom verminderen door meer expertise toe te voegen aan de dagelijkse levensgebieden van een kind en door meer verbindingen te leggen met scholen, huisartsen, jeugd- en jongerenwerk en thuisbegeleiding.

Meedoen naar vermogen

Ontwikkelingen

Met de economie gaat het goed, waardoor er veel vacatures zijn. Werkzoekenden die relatief eenvoudig plaatsbaar zijn hebben voor het overgrote deel al een plek op de arbeidsmarkt gevonden. Voor het plaatsen van werkzoekenden met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt is doorgaans extra inzet (begeleiding, trajecten) nodig om de afstand te kunnen overbruggen.

Verder zal de samenstelling van ons bijstandsbestand de komende vijf jaar sterk veranderen. Dit leidt tot een fundamentele wijziging van de gemeentelijke doelgroep én de gemeentelijke dienstverlening.

Daarnaast zijn er politiek juridische ontwikkelingen die onze aandacht vragen: zo krijgt de gemeente meer taken en verantwoordelijkheden met de aangekondigde wijzigingen binnen de inburgering en de invoering van de Wvvgz (Wet Verplichte geestelijke gezondheidszorg), die op 1 januari 2020 in gaat. Deze wet regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ (en vervangt samen met de Wet zorg en dwang (Wzd) en de Wet forensische zorg (Wfz) de huidige Wet bijzondere opnemingen en psychiatrische ziekenhuizen (Wet BOPZ). Een belangrijke verandering is dat verplichte zorg straks ook buiten een GGZ-instelling opgelegd kan worden en dus niet alleen meer gedwongen opname betreft. Met de nieuwe Wvvgz komen de patiënt en zijn naasten meer centraal te staan. In de Wvvgz is niet één partij aangewezen die verantwoordelijk is voor de implementatie van de Wvvgz. Implementatie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor 'het veld'.

Het Rijk en de VNG hebben besloten dat de centrumgemeente rol voor Beschermd Wonen vervalt per 1 januari 2021. Vanaf die datum worden alle gemeenten zelf inhoudelijk en financieel verantwoordelijk voor het Beschermd Wonen. De gedachte hierachter is dat gemeenten beter in staat zijn om zelf lokaal maatwerk te leveren en hierbij te kiezen met welke gemeenten ze hierbij mogelijk willen samenwerken. Gelijktijdig wordt door het Rijk ook het budget voor de taken Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang herverdeeld over alle gemeenten in Nederland via een nieuw objectief verdeelmodel (nu ontvangen alle centrumgemeenten nog budget voor deze taken gebaseerd op historische verdeling). De cijfers voor dit voorlopige model zijn onlangs bekend geworden. Regionaal zou dit een vermindering van het totale budget met 1,8 miljoen betekenen. Dit zijn echter voorlopige cijfers uit een conceptverdeelmodel, dat mogelijk nog wordt aangepast. Zodra de consequenties beter in beeld zijn, komen wij hier, zo nodig met een voorstel, op terug.

Uitwerkingsrichting

"Wij willen dat inwoners van de gemeente Barneveld zoveel mogelijk en vanuit eigen kracht meedoen aan de samenleving en op de arbeidsmarkt"

Cultuurparticipatie

Om deelname aan en beleving van culturele activiteiten te bevorderen, is het enerzijds noodzakelijk om een

lokale vindplaats te ontwikkelen met cultuuraanbod (voor actieve deelname) en anderzijds een cultuuragenda te ontwikkelen (voor passieve deelname).

Een goede samenwerking tussen culturele organisaties en verenigingen in een netwerkverband of door middel van een platform is hierbij essentieel. Ter uitwerking van het beleidsthema cultuurparticipatie, zoals dit is opgenomen in de Uitvoeringsagenda Cultuur, is daarom inmiddels gestart met een cultuurplatform dat bestaat uit vertegenwoordigers van allerlei culturele disciplines. Om het lokale cultuuraanbod te faciliteren en te stimuleren, is in 2019 een Maatschappelijk Cultuurfonds ingesteld. Dit fonds subsidieert initiatieven, activiteiten en projecten vanuit de samenleving, die de maatschappelijke functie van het culturele veld in de gemeente Barneveld versterken en die aandacht hebben voor kwetsbaren.

Verdere uitwerking vindt plaats door het ontwikkelen van een culturele agenda, als een vindplaats voor culturele activiteiten en aanbieders en een culturele beursvloer, waar vraag en aanbod elkaar ontmoet. Bovendien wordt een cultuurmakelaar ingezet als verbinder en aanjager binnen het culturele veld in Barneveld.

Laaggeletterdheid

1 op de 9 Barnevelders heeft moeite met lezen, schrijven, rekenen of digitale vaardigheden. Voor volwassenen met een vraag op het gebied van basisvaardigheden is een breed aanbod beschikbaar verspreid over de gemeente Barneveld. Dit betreft zowel formeel (leidt tot een diploma bij een erkende aanbieder) als non-formeel onderwijs (inzet vrijwilligers). Om laaggeletterdheid succesvol aan te kunnen pakken wordt samengewerkt met taalaanbieders, maatschappelijke organisaties en scholen. In 2018 is het taalhuis geopend en is de taalhuiscoördinator gestart. Ook de komende jaren verdient de aanpak van laaggeletterdheid de aandacht. De activiteiten van de diverse werkgroepen worden voortgezet en de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de aanpak van laaggeletterdheid wordt benadrukt door het sluiten van een intentieovereenkomst. Daarnaast zetten we in op het bereiken van de doelgroep door een passende communicatiecampagne en zoeken we waar mogelijk aansluitingen bij de aangekondigde wijzigingen binnen de inburgering. Het bereiken van de doelgroep blijft een uitdaging. Momenteel zijn de beschikbare middelen vanuit de Wet Educatie en Beroepsonderwijs en de lokale middelen voor de aanpak van laaggeletterdheid toereikend. Een verdere toename van vraag op het gebied van basisvaardigheden zal in de toekomst mogelijk extra middelen vergen.

Vroegsignalering schulden

Een flink aantal huishoudens ligt 's nachts wakker vanwege financiële problemen. Gemiddeld meldt een huishouden met schulden zich pas bij de gemeente wanneer de schuld € 40.000,- bedraagt en er 15 schuldeisers in beeld zijn. Ook vanuit het Rijk is er aandacht voor het aanpakken van schulden. We starten in 2019 met de pilot vroegsignalering schulden om huishoudens met een risico op schulden vroegtijdig in beeld te krijgen. Hierbij worden huishoudens met een huurachterstand bij Woningstichting Barneveld benaderd door een bezoektteam. Dit team biedt met behulp van quick fixes ondersteuning bij het oplossen van betalingsachterstanden en maakt een persoonlijk plan van aanpak met het betreffende huishouden. Tijdens de pilot vroegsignalering wordt gekeken of de aanpak kan worden uitgebreid met signalen van betalingsachterstanden van andere leveranciers (energie, water, zorgverzekering). Met de wijzigingen rondom inburgering komt er specifieke aandacht voor de financiële situatie van statushouders.

Wijzigingen Inburgering

Beheersing van de Nederlandse taal en kennis van de Barneveldse en Nederlandse maatschappij zijn belangrijke voorwaarden om in te burgeren. Vanaf 2021 (een jaar later dan eerder aangegeven) krijgt de gemeente de verantwoordelijkheid om de mensen die zich vanuit een ander land vestigen in Barneveld te begeleiden bij hun inburgering. Dit is een forse uitbreiding van de huidige taken en verantwoordelijkheden. De filosofie achter de nieuwe Rijksplannen sluit aan bij onze inzet van 'begeleid inburgeren'. Deze aanpak wordt geëvalueerd en waar nodig doorontwikkeld zodat dit aansluit bij de wijzigingen per 2021. Naast de inburgering krijgt de gemeente ook taken op het gebied van 'ontzorgen' van statushouders. Vooruitlopend op de wijzigingen proberen we binnen het beschikbare budget en mogelijkheden in de huidige systematiek aansluiting te zoeken bij de nieuwe situatie. Ook onderzoeken we de mogelijkheden rond het starten van een pilot m.b.t. het ontzorgen van statushouders en de inzet van een budgetcoach (gespreksvoerder schuldhulpverlening). We volgen de ontwikkelingen rond de wetswijziging en hiermee samenhangende financiële consequenties.

Het Rijk heeft aangekondigd dat er voor de jaren 2019 en 2020 incidenteel budget beschikbaar komt voor

gemeenten die vooruitlopend op de wijzigingen vast aan de slag gaan met het ontzorgen van statushouders. Naar verwachting wordt heirover meer bekend bij de meircirculaire.

Wijziging van het 'klassieke' bijstandsbestand

Zoals opgemerkt signaleren we dat de samenstelling van het huidige bestand van personen dat op de gemeente is aangewezen voor een uitkering of ondersteuning sterk verandert. De verwachting is dat de groep arbeidsbeperkten de komende vijf jaar zal verdubbelen. Dit leidt tot een fundamentele wijziging van de gemeentelijke doelgroep én de gemeentelijke dienstverlening. De focus wordt verlegd van “werk vinden” naar “werk behouden” en van “uitstroom” naar maximaliseren van de verdien capaciteit. Door de invoering van beschut werk binnen de Participatiewet en wijzigingen in de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) zijn mensen met een arbeidsbeperking die voorheen een beroep konden doen op een uitkering van het UWV of doorstroomden naar een Sw-baan (voorheen Permar) nu aangewezen op ondersteuning van de gemeente bij het vinden en behouden van werk. Daarbij gaat het niet alleen om mensen die recht hebben op een uitkering, maar ook om de mensen die geen recht hebben op een uitkering (bijvoorbeeld door een verdienende partner) maar zelf geen inkomen hebben. Daar komt bij dat de uitvoering van de Wsw vanaf 1 januari 2018 is overgenomen door de gemeente. We investeren in trainingen, zodat alle gespreksvoerders over de vereiste competenties (blijven) beschikken. Waar nodig worden specialistische functies binnen het team gecreëerd. Verder monitoren we het effect van deze ontwikkeling op de budgetten (BUIG en re-integratie).

Mismatch vraag en aanbod op de arbeidsmarkt

Om kandidaten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te kunnen plaatsen in tijden van hoogconjunctuur zijn zowel aan de vraag- (werkgevers) als de aanbodkant (werkzoekenden) maatregelen nodig. Aan de vraagkant vraagt het extra inzet van het Werkgeversservicepunt Foodvalley om vacatures passend te maken. Omdat kandidaten vaak niet aan de benodigde vereisten voldoen vindt er steeds meer een ontwikkeling plaats naar het competentiegericht matchen (matchen op basis van - evt. te ontwikkelen - competenties in plaats van opleiding en werkervaring). Daarnaast wordt het opzetten van leerwerktrajecten steeds belangrijker. Dit wordt vooral regionaal opgepakt in samenwerking met het Werkgeversservicepunt en Leren en Werken FoodValley. Tot slot onderstreept deze ontwikkeling het belang om vanuit de gemeente nog nadrukkelijker in te zetten op het werkfit maken van kandidaten middels re-integratie instrumenten (zoals werkervaringplaatsen) en het tijdens de re-integratie zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij de vraagkant.

Re-integratieactiviteiten worden uit het re-integratiebudget gefinancierd. Voor leerwerktrajecten is geen structurele financiering beschikbaar, maar er zijn landelijk en regionaal wel diverse projectmiddelen waaruit leerwerktrajecten gefinancierd kunnen worden.

Collectieve Zorgverzekering voor Minima

De gemeente Barneveld biedt minima al jaren een collectieve zorgverzekering aan. Helaas is er een ontwikkeling gaande waarbij zorgverzekeraars zich terugtrekken uit de markt van minimapolissen. Zorgverzekeraar Menzis beëindigt de huidige overeenkomst met de gemeente Barneveld per 1 januari 2020. Wij zoeken naar een passend alternatief voor de doelgroep. Uitgangspunt daarbij is dat de verzekeringspositie van kwetsbare inwoners wordt verbeterd, er meer compensatie van zorgkosten plaatsvindt en zorgmijding wordt voorkomen. Hierbij maken we gebruik van de beschikbare middelen voor de collectieve zorgverzekering voor minima.

Wet verplichte ggz (Wvvggz)

In grote lijnen betekent invoering van deze wet voor de gemeente de volgende veranderingen:

- De positie van de burgemeester wijzigt. De crisismaatregel is breder dan de huidige inbewaringstelling (IBS), omdat alle vormen van verplichte zorg via een crisismaatregel kunnen worden opgelegd, niet alleen opname. De burgemeester moet daarnaast zo mogelijk de betrokkene laten horen.
- Gemeenten moeten een meldpunt inrichten, waar iedere burger een melding kan doen.
- Als dit een melding binnen het kader van de Wvvggz betreft, voert de gemeente vervolgens een verkennend onderzoek uit.
- Het openbaar ministerie, de gemeente en de GGZ en eventuele andere partijen houden elke drie maanden een regio-overleg om de voortgang en de uitvoering van de Wvvggz te monitoren en waar nodig bij te stellen. Verder krijgen zorgaanbieders een informatieopdracht richting gemeenten.

Landelijk is inmiddels erkend dat dit voor gemeenten een taakuitbreiding betekent en dat hiervoor ook financiering moet komen. Hoeveel dit is, wordt nog uitgezocht door het Rijk en is nog niet bekend.

Ontwikkelingen Maatschappelijke Opvang en objectief verdeelmodel Wmo

Voor het beschermd wonen voert de gemeente de taken grotendeels al zelf uit sinds januari 2019. Voor de Maatschappelijke Opvang wordt op dit moment onderzocht welke mogelijkheden en randvoorwaarden er zijn om dit ook lokaal te organiseren per 2021.

Samen oud worden

Ontwikkelingen

Het aantal huishoudens met 75-plussers zal de komende twintig jaar ruim verdubbelen. Hoewel senioren steeds langer vitaal blijven (ook in financieel opzicht), zal het aantal kwetsbare ouderen in absolute zin toenemen. Ook deze inwoners willen over het algemeen zo lang mogelijk thuis, zelfstandig, blijven wonen. Personeelstekorten in de zorg en ondersteuning zullen nopen tot minder keuzevrijheid en meer inzet van technologie thuis. Onderlinge zorgzaamheid is niet onuitputtelijk; anonimisering en eenzaamheid zijn een risico. Door het landelijke besluit de eigen bijdrage Wmo niet meer afhankelijk te laten zijn van inkomen en mate van gebruik, zullen meer ouderen gebruik gaan maken van meer gemeentelijke ondersteunende voorzieningen, zoals dagopvang en ondersteuning thuis, waardoor de kosten voor Wmo-voorzieningen zullen stijgen.

Uitwerkingsrichting

"Wij willen dat ouderen en hun naasten kwaliteit van leven blijven ervaren"

Cultuur verbindt

Door het culturele lokale (amateur)veld te laten samenwerken met welzijnaanbieders en zorgaanbieders kunnen kwetsbare ouderen worden bereikt. Projecten en activiteiten die verbindingen tot stand brengen tussen zelfstandig wonende kwetsbare ouderen in de gemeente Barneveld en andere doelgroepen kunnen een subsidie ontvangen vanuit het maatschappelijk cultuurfonds.

Welzijn Barneveld

Welzijn Barneveld biedt, ook met hulp van veel vrijwilligers, vitale én kwetsbare senioren de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten, samen te eten, te bewegen en andere gezamenlijke activiteiten te ondernemen. Op diverse locaties in alle kernen van de gemeente Barneveld heeft Welzijn Barneveld een ruim aanbod aan laagdrempelige ontmoetings- en beweegactiviteiten voor senioren.

Samenwerking

De samenwerking tussen lokale woon-, zorg- en welzijnsaanbieders zal versterkt blijven worden, zowel op bestuurlijk, in het Bestuurlijk Overleg Wonen-Zorg-Welzijn Barneveld, als op tactisch en operationeel niveau, bijvoorbeeld met de inzet van een netwerkregisseur dementie en door middel van netwerkbijeenkomsten. De mogelijkheden voor verdere uitbreiding van logeeropvang voor hulpbehoevende ouderen, ter ontlasting van hun mantelzorger(s), worden onderzocht. Met behulp van een professionele ouderenadviseur wordt de informatie- en adviesfunctie voor senioren versterkt.

Wmo-vervoer

Voor de doorstart van het Wmo-vervoer i.c. de Valleihopper is een aanbesteding gaande voor nieuwe contracten voor de duur van vijf jaar. Tegelijkertijd heeft de provincie aangegeven dat de huidige bijdrage voor het Wmo-vervoer (ongeveer € 700.000,- per jaar voor de Valleiregio) vanaf 2021 in drie jaar wordt afgebouwd. De Valleihopper is een relatief dure vervoersvoorziening, met name voor korte ritten. In het kader van het bredere mobiliteitsvraagstuk wordt nagedacht over betaalbare vervoersalternatieven.

Abonnementstarief vangnetvoorzieningen

Vanaf 1 januari 2019 is het 'abonnementstarief' ingevoerd voor gebruik van vangnetvoorzieningen in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Dit houdt in dat de meeste gebruikers van Wmo- vangnetvoorzieningen € 17,50 per vier weken aan eigen bijdrage betalen, in plaats van een eigen bijdrage die gebaseerd is op hun inkomen en vermogen en de mate van gebruik. Dit betekent voor gemeenten

een daling aan inkomsten, die deels door het Rijk gecompenseerd wordt, maar waarbij onvoldoende rekening is gehouden met de kosten van de aanzuigende werking van een lage vaste eigen bijdrage. De algemene voorziening huishoudelijke hulp gaat per 1-1-2020 ook onder het 'abonnementstarief' vallen. Wij ontvangen als gemeente Barneveld een bedrag van €230.000 ter compensatie, maar verwacht wordt dat de netto kostenstijging die gepaard gaat met deze wijziging in de eigen bijdrage systematiek groter zal zijn. Welke meerkosten dit voor de gemeente betekent, is nog onduidelijk omdat de daadwerkelijke extra toestroom in kaart moet worden gebracht. Er worden verschillende scenario's uitgewerkt voor de vormgeving van de algemene voorziening huishoudelijke hulp.

Programma 2. Bedrijvigheid & Bereikbaarheid

Visie

Een gezond bedrijfsleven en voldoende werkgelegenheid dragen bij aan het welvaarts- en voorzieningenniveau in de gemeente. In onze gemeente ligt daarvoor een sterke basis, met als kansrijke sectoren agro-food, logistiek, ICT en recreatie en toerisme. Om die kansen te benutten blijven wij veel aandacht geven aan het vestigingsklimaat in onze gemeente. Immers de dynamiek is groot en wordt permanent beïnvloed door de markt, politiek en innovaties in processen en technieken, zoals bijvoorbeeld de digitalisering en duurzaamheidseisen. Wij zijn daarom in permanent overleg met bedrijfsleven en kennisinstellingen om de juiste voorwaarden te scheppen waarbinnen bedrijven zich flexibel kunnen aanpassen aan de veranderende omstandigheden en daarmee hun concurrentiepositie behouden.

Voor de agro-food-keten willen wij een sterke partner zijn in de regio FoodValley en voorop lopen in innovatie en verduurzaming van voedselsystemen en waardevermeerdering van het agrarisch product (zie hiervoor ook programma 3) en het nastreven van een meer circulaire economie. We kiezen ook voor uitbouw van recreatie en toerisme, waarbij de profilering plaatsvindt als onderdeel van de Veluwe promotie. Er is ruimte voor vernieuwing ten behoeve van toekomstbestendige verblijfsrecreatie. Voor de detailhandel werken wij aan aantrekkelijke geconcentreerde winkelcentra in Barneveld en Voorthuizen, waarbij wij meewerken aan differentiatie in branchering en voorzieningen afgestemd op bijzondere doelgroepen. Wij zetten in op begeleiding en ontwikkelen van ondernemersvaardigheden en passende werklocaties voor ZZP-ers.

De economische groei en de daarmee gepaard gaande uitbreiding van bedrijvigheid leidt tot spanning op de arbeidsmarkt. Met name in de technische beroepen is de vraag om gekwalificeerd personeel groter dan het aanbod. Wij werken daarom samen met ondernemers aan een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en leggen daarbij extra nadruk op uitbreiding van het technische beroepsonderwijs.

De inwoners en bedrijven zijn gebaat bij een uitstekende bereikbaarheid over de weg, het openbaar vervoer en de digitale snelweg. In het verlengde daarvan ligt de doorstroming van het verkeer en verkeersveiligheid. Dit is niet alleen belangrijk voor de bereikbaarheid van de uiteenlopende locaties, maar draagt ook bij aan de kwaliteit van het milieu en de directe woon- en leefomgeving. Wij zetten derhalve in op:

- Een aantrekkelijk ondernemingsklimaat;
- Een brede en evenwichtige bedrijvigheid en werkgelegenheid;
- Een goede bereikbaarheid en verkeersveiligheid.

Wat zijn de prioriteiten de komende jaren?

De prioriteiten voor de komende jaren zijn gekoppeld aan de strategische opgaven, zoals die zijn opgenomen in de Strategische Visie Barneveld 2030.

Strategische opgave Economische Kracht

Werklocaties

Ontwikkelingen

De gemeente Barneveld kent een bovengemiddelde economische groei. De gunstige ligging in Nederland, de samenstelling van de economie, het ondernemerschap en de hoge arbeidsethos dragen daar aan bij. Deze economische ontwikkeling zorgt er voor dat de vraag naar bedrijventerrein in Barneveld onverminderd hoog blijft. Om op een gepaste wijze in de vraag te kunnen voorzien, is een gedifferentieerd aanbod aan bedrijventerrein nodig. Hierover zijn in regionaal verband afspraken gemaakt in het Regionale Programma Werklocaties. Voor Barneveld betekent dit dat, naast de verdere uitbreiding van bedrijventerrein Harselaar, ook ingezet zal worden op de realisatie van lokaal georiënteerde bedrijventerreinen bij de kernen Voorthuizen en Stroe. Tevens vraagt het bestaande aanbod aan bedrijventerreinen op onderdelen om vernieuwing, waarbij revitalisering dan wel herstructurering gewenst is.

Ook de kantorenmarkt is in ontwikkeling. Na een periode waarin de Barneveldse kantorenmarkt werd gekenmerkt door een relatief hoge structurele leegstand, zien we dat deze leegstand inmiddels voor een groot deel door de markt is ingevuld. Hierbij valt op dat de kantorenmarkt in Barneveld veelal lokaal georiënteerd is en vraagt om enige ontwikkelingsruimte om vernieuwing van het aanbod mogelijk te maken. De mogelijkheden voor Barneveld vragen in dit kader om een afstemming in een regionaal ontwikkelingsperspectief.

Uitwerkingsrichting

Monitoring behoefte aan bedrijventerrein

Om een juist inzicht te hebben in de actuele behoefte aan bedrijventerrein wordt deze continue gemonitord. Zaken als behoefte, actuele uitgifte en aanbod worden in onderling verband met elkaar beoordeeld en verwerkt in een gemeentebrede bedrijventerreinprogrammering.

Vervolg planologische voorbereiding bestemmingsplannen bedrijventerrein uitbreiding

Om nieuw aanbod aan bedrijventerrein te realiseren, is uitbreiding van bedrijventerrein noodzakelijk. In dit kader zullen de voorbereidingen voor de bestemmingsplannen voor Harselaar-Zuid fase 1B en lokale bedrijventerreinen bij de kernen Stroe en Voorthuizen worden vervolgd.

Implementatie regionaal ontwikkelingsperspectief voor kantoren

Naar verwachting zal de raad in december 2019 een nieuw regionaal ontwikkelingsperspectief voor kantoren voorgelegd worden. Hierbij zal voor Barneveld ingezet worden op een perspectief, waarbij met name mogelijkheden worden geboden voor ontwikkeling op centrum locaties en de mogelijkheid van intensivering van de Aeres-campus voor poultry gerelateerde kantoren en aanverwante bedrijvigheid.

Arbeidsmarkt

Ontwikkelingen

De arbeidsmarkt in de regio Foodvalley in het algemeen en die in Barneveld in het bijzonder wordt gekenmerkt door een grote mate van krapte die een structureel karakter kent. De werkloosheid ligt met 1,5% onder het landelijk gemiddelde (werkloosheid Foodvalley 2,1% en Nederland 2,9%). Gelet op de bovengemiddelde economische groei van Barneveld zorgt deze krapte op de arbeidsmarkt ervoor dat het voor bedrijven lastig is om voldoende geschoold personeel aan te trekken waardoor er belemmeringen ontstaan voor een verdere economische groei. Tevens zien we dat het opleidingsniveau van werkenden in Barneveld onder het landelijke gemiddelde ligt, terwijl de vraag naar hoger opgeleid personeel toeneemt.

Uitwerkingsrichting

Barneveldse Techniek Opleiding

De Barneveldse Techniek Opleiding (BTO) is een modern opleidingscentrum voor de opleidingen elektrotechniek, metaaltechniek, installatietechniek en mechatronica. BTO is een coöperatieve samenwerking tussen bedrijven in de gemeente Barneveld en MBO-locatie de Meerwaarde/onder verantwoordelijkheid van MBO Amersfoort en het Hoornbeeck-college. Dit levert een optimale mix op van praktijk en theorielessen. BTO draagt bij aan het voorzien in het tekort aan voor bedrijven adequaat opgeleid personeel in de maakindustrie. Daarnaast wordt met deze praktische manier van opleiden voorkomen dat er schooluitval zal plaatsvinden. Tevens is het op termijn de bedoeling dat werkzoekenden via deze praktijkopleiding via zij-instroom een baan

kunnen vinden bij het Barneveldse bedrijfsleven. BTO start in het najaar 2019 en voor de verdere doorontwikkeling van het project zijn zowel de provincie Gelderland als de gemeente Barneveld gevraagd om te voorzien in een startsubsidie. Hiervoor is een beleidstoevoeging opgenomen.

Barneveld Tomorrow

Om HBO-ers in opleiding te boeien en te binden voor het Barneveldse bedrijfsleven is Barneveld Tomorrow ontwikkeld. Door middel van onderzoeksvragen, stages en afstudeerprojecten wordt aan HBO-ers de mogelijkheid geboden om kennis te maken met het Barneveldse bedrijfsleven. Barneveld Tomorrow is als concept inmiddels operationeel en zal in de periode vanaf 2020 verder worden ontwikkeld tot het platform, waarbij het Barneveldse bedrijfsleven en hoger opgeleiden elkaar ontmoeten.

Circulaire economie

Ontwikkelingen

Wij vinden het belangrijk dat het Barneveldse bedrijfsleven voluit meedoet in de groei naar een circulaire economie, een economisch systeem dat is bedoeld om herbruikbaarheid van producten en grondstoffen te maximaliseren en waardevernietiging te minimaliseren. Samenwerking tussen bedrijfsleven, overheid en maatschappelijke organisaties is essentieel. Voor het (her)gebruik van natuurlijke grondstoffen en reststromen spelen landbouw(gerelateerde) bedrijven een prominente rol, waar het gaat om het verwaarden en verwerken van restproducten van de voedselproductie. Het gaat daarbij onder andere om het meer regionaal gebruiken van reststromen voor humane voeding, veevoer en als meststof.

Uitwerkingsrichting

Voor circulair ondernemen ontwikkelen we in 2019 kaders en een uitvoeringprogramma. De gemeente stimuleert en faciliteert circulair ondernemen vanuit diverse rollen. Als onderneming neemt de gemeente al deel aan de CO2 prestatieladder en het Convenant duurzaam beton. Duurzaam inkopen kan nog verder ontwikkeld worden evenals duurzame gebiedsontwikkeling.

Verder sluit de gemeente nauw aan bij het Samenwerkingsprogramma Regio Foodvalley Circulair regio Foodvalley, dat begin 2019 van start is gegaan. Gezien de huidige invulling van circulair ondernemen en de Regio Deal zal de focus in elk geval liggen op agrofood (kringlooplandbouw) (zie programma 3) en bouwsector (sloop en nieuwbouw gebouwen). Het versterken en integreren van deze waardeketens, gecombineerd met de in de regio aanwezige kenniscentra, levert concurrentievoordelen en kansen voor ICT op.

Tevens zijn goede ervaringen opgedaan met de energieregisseur voor bedrijven. Deze helpt bedrijven, die met energiebesparing aan de slag willen, kosteloos op weg. Het voornemen is om de energieregisseur voor bedrijven ook in 2020 in te zetten.

Toerisme

Ontwikkelingen

Door de hoogconjunctuur van de economie blijven recreatie en toerisme ongekeerd populair. Ook de vakanties in eigen land profiteren van deze trend. De Veluwe is als vakantiebestemming populair bij zowel binnenlandse als buitenlandse toeristen. Deze tendens is terug te zien in een toename van het aantal toeristische overnachtingen en een toename van de toeristische bestedingen. De toerist zoekt daarbij naar beleving en authenticiteit en kiest daarbij voor een frequenter maar korter verblijf. Om de Veluwe weer op de eerste plaats van binnenlandse vakantiebestemmingen te krijgen, wordt de samenwerking van de Veluwe gemeenten steeds belangrijker. Aandachtspunten binnen deze samenwerking zijn: de kwaliteit van het toeristisch aanbod, toeristische marketing en promotie en routestructuren. Binnen de Veluwe samenwerking zal het toeristisch recreatief product van Barneveld zijn eigen profiel moeten behouden. Om die reden blijft ontwikkeling van de samenwerking met Go Barneveld en Visit Veluwe belangrijk.

Uitwerkingsrichting

Samenwerking met Go Barneveld en Visit Veluwe

Middels toeristische promotie zal de naamsbekendheid van Barneveld als vakantiebestemming binnen de Veluwe verder worden vergroot.

Samenwerking binnen de Veluwe

De samenwerking binnen de Veluwe zal verder worden versterkt. Daarbij zal ingezet worden op het koppelen van Barneveldse projecten aan de Veluwe ambitie.

Actualisatie toeristisch recreatief ontwikkelingsplan (TROP)

De huidige toeristische visie dateert uit 2008 en verdient actualisatie. Daarom zal samen met het toeristisch bedrijfsleven een actualisatie plaatsvinden van de uitvoeringsparagraaf, zodat de toeristische koers voor de komende jaren kan worden bepaald.

Verstevigen accountfunctie evenementen

Evenementen zijn belangrijk voor zowel inwoners als recreanten. Om organisatoren van evenementen beter te kunnen faciliteren, zal een evenementencoördinator aangesteld worden.

Toekomstperspectief pluimveemuseum

Het bestuur van het pluimveemuseum zal, met ondersteuning van de gemeente, een nieuw ontwikkelingsperspectief voor de toekomst van het pluimveemuseum ontwikkelen. Afhankelijk van het ambitieniveau van het bestuur zal mogelijk een financiële (investerings)bijdrage van de gemeente noodzakelijk zijn. Over de hoogte en de toekenning hiervan zal nog besluitvorming plaatsvinden, afhankelijk van ondermeer de haalbaarheid van de plannen. Op voorhand is hiervoor is reeds een beleidstoevoeging opgenomen.

Strategische opgave Bereikbaarheid en Mobiliteit

Bereikbaarheid en Mobiliteit

Ontwikkelingen

De groei van woningaantallen en bedrijvigheid leidt tot extra druk op de bestaande infrastructuur. De inwoners, ondernemers en bedrijven zijn gebaat bij een goede (fysieke) bereikbaarheid. Een toekomstbestendig wegennet met voldoende restcapaciteit, dat bij calamiteiten niet vastloopt, moet de bereikbaarheid waarborgen op z'n minst tot 2030. Dat betekent dat bij ontwikkelingen ook geanticipeerd wordt op zachte plannen en overige ambities uit de Strategisch Visie 2030.

In het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) is aandacht voor de gevolgen van de groei. We monitoren wat de groei van de gemeente doet met de mobiliteit en de mogelijke gevolgen daarvan voor de leefbaarheid en de veiligheid. Met name de toegangen/ poorten naar Barneveld en de regio zullen de groei als eerste merken. Daarnaast zullen de rondwegen om Barneveld en Voorthuizen een deel van de druk voor hun rekening moeten nemen. Duidelijkheid moet komen over de omvang van de groei, welke wegenstructuur daarbij hoort en welke keuzes wanneer gemaakt moeten worden ten aanzien van auto, fiets en openbaar vervoer. Ook moet er aandacht zijn voor parkeren.

In de transport sector is eveneens sprake van groei. Daarbij speelt duurzaamheid een grote rol. Dat vertaalt zich in een vraag naar mogelijkheden voor multimodale transport. De railterminal is een langgekoesterde wens van de Barneveldse Industriële Kring en wil daar met haar leden in investeren. In 2015 heeft de provincie Gelderland al aangegeven dat zij bij de regionale programmering van werklocaties in onze gemeente ruimte wil reserveren voor goederenoverslag per spoor.

Uitwerkingsrichting

Verkeer

Vanuit het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) 2017-2021 worden maatregelenpakketten voor 2020 en 2021 opgesteld op de thema's Infra (fiets en auto), Veiligheid, Openbaar Vervoer en Parkeren. De maatregelen van de thema's voldoen aan de uitgangspunten voor de thema's Duurzaamheid, Energie, Circulaire Samenleving en Klimaat en worden integraal opgepakt, waarbij rekening is gehouden met de planning voor beheer en onderhoud.

In lijn met het GVVP wordt de verkeersveiligheid verbeterd (GVVP-top projecten) op diverse locaties. De oversteekbaarheid en de 30km-zones worden aangepakt (zoals in Terschuur, de Hoevelakenseweg en -in Barneveld- de Vliegersvelderslaan en de Spoorstraat). Het autonetwerk wordt geoptimaliseerd door onder andere de herinrichting van de Essenerweg in Kootwijkerbroek.

Om de groei van Barneveld te faciliteren en de bereikbaarheid te waarborgen, wordt geïnvesteerd in een Oostelijke rondweg Barneveld en worden nut en noodzaak van en mogelijkheden voor een Westelijke rondweg onderzocht. Ook ten aanzien van parkeren dient te worden bezien of en in hoeverre Barneveld-centrum qua parkeren verdere groei kan faciliteren.

In maart 2019 is gestart met de realisatie van de rondweg Voorthuizen. In dit kader zijn afspraken gemaakt met de provincie Gelderland om het doorgaande verkeer door de bebouwde kom van Voorthuizen te weren. Deze afspraken zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst (SOK) met de provincie. Deze SOK richt zich op het afwaarderen van de wegen in noord – zuidelijke richting (Rubensstraat, Rembrandtstraat, Baron van Nagellstraat). Aanvullend worden ook (verkeers)maatregelen op de wegen in oost – westelijke richting (Hoofdstraat – Apeldoornsestraat) getroffen. De komende periode worden de scenario's hiervoor uitgewerkt. De kosten (kapitaallasten) zijn afhankelijk van het voorkeursscenario.

Nu onlangs duidelijk is geworden dat de uitvoering van knooppunt Hoevelaken vertraging oploopt, is de inzet er op gericht om het knooppunt A1/A30 gelijktijdig met de aanpak van knooppunt Hoevelaken aan te pakken. De MIRT verkenning voor het knooppunt A1/A30 is inmiddels gestart.

Openbaar vervoer en Stimuleren fietsgebruik

We streven blijvend -parallel aan de nieuwe concessie- naar een systeem waarbij het openbaar vervoer en het doelgroepenvervoer van elkaar profiteren. Daarvoor zijn toegankelijke OV-knooppunten noodzakelijk. Door op de traditionele manier te blijven denken over het openbaar vervoer, zal het openbaar vervoer in de toekomst niet langer solide, duurzaam én betaalbaar gehouden kunnen worden. Voor OV zetten we in op behoud van lijnen met pilots voor integratie van aanbod- en vraagafhankelijk (bijv pendelbus Harselaar). De verbindingen met de buurgemeenten, zoals Scherpenzeel en Nijkerk, worden, in samenwerking met belanghebbenden, in stand gehouden en, indien mogelijk, doorontwikkeld. Het oplossen van knelpunten in de capaciteit van de trein, overstappunten en fietsstallingen krijgt prioriteit. Daarnaast zullen wij ons actief blijven inzetten voor een halte op de lijn Amersfoort-Apeldoorn bij Barneveld Noord door middel van de inzet van een stop op het hoofdspoor.

Programma 3. Woon- en Leefomgeving

Visie

Nieuwe ontwikkelingen moeten gericht zijn op zowel de demografische ontwikkeling van de gemeente als de economische potentie, die onder andere een gevolg is van de strategische ligging van de gemeente langs belangrijke vervoersassen. Wij willen daarbij de kwaliteiten van natuur en landschap, die een gevolg zijn van de ligging op de flank van de Veluwe en in de verbindingstrook met de Utrechtse Heuvelrug, benutten en waarborgen.

Op basis van de demografische groei, de veranderende samenstelling van de bevolking en technologische ontwikkelingen, wordt in de Strategische Visie 2030 uitgegaan van een groei naar 65.000 – 70.000 inwoners op weg naar 2040, met daarbij passende werkgelegenheid en met behoud van leefbaarheid. Een fraaie leefomgeving en kwalitatieve voorzieningen, met een sterke bijdrage aan de sociale samenhang, zijn daarbij belangrijke factoren. Het voorzieningenniveau in de gemeente en de kernen moet aansluiten bij de bevolkingsgroei en andere maatschappelijke ontwikkelingen.

De druk op onze woningmarkt neemt meer toe dan een aantal jaren geleden werd verwacht. Daardoor wordt ook de druk op onze voorzieningen steeds groter. Om hier een goed inzicht in te krijgen en juiste afwegingen te kunnen maken, zullen wij de Strategische Visie 2030 oprispen om vervolgens tot het opstellen van een Omgevingsvisie te kunnen komen. Wij bereiden een Plan van Aanpak voor, waarin wij schetsen hoe dit traject er uit gaat zien.

Wij willen energieneutrale woningen, deels flexibel aanpasbaar, in wijken met ruim voldoende groen, zonder milieuoverlast en met minder water- en warmteoverlast. Duurzaamheid is een basisprincipe bij locatiekeuzes en inrichtingsplannen, waarbij de gemeente ook ruimte wil bieden aan duurzame groei van de primaire agrarische sector in combinatie met passende nieuwe functies. De gemeente wil een energieneutrale, klimaatbestendige en veilige gemeente zijn.

Tenslotte draagt een goed onderhouden, gezonde leefomgeving in belangrijke mate bij aan de tevredenheid van bewoners en bezoekers. Daarom wordt ingezet op:

- Een kwantitatief en kwalitatief aanbod van energieneutrale woningen, met een meer evenwichtige opbouw en variatie in wijken en aandacht voor duurzaamheid en betaalbaarheid;
- Een aantrekkelijke, veilige en gezonde leefomgeving;
- Adequate voorzieningen, met een sterke bijdrage aan de sociale samenhang.

Wat zijn de prioriteiten de komende jaren?

De prioriteiten voor de komende jaren zijn gekoppeld aan de strategische opgaven, zoals die zijn opgenomen in de Strategische Visie Barneveld 2030.

Strategische opgave Leefbare en Vitale wijken en dorpen

Wonen

Ontwikkelingen

De woningmarkt van Barneveld is mede door het opleven van de economie enigszins overspannen geraakt. Dit vertaalt zich onder andere in hogere huur- en verkoopprijzen. De nieuwbouw die wordt gerealiseerd wordt in een rap tempo verkocht en verhuurd en ook de bestaande koop- en huurwoningmarkt is in trek. De schaarste in met name de westelijke helft van Nederland leidt tot extra instroom van woningzoekenden. Hierdoor groeit Barneveld harder dan eerder was voorzien.

De gemeente wil graag primair de groei van de eigen bevolking faciliteren, maar mede door de strategische ligging en de aantrekkelijkheid als woon- (en werk-)gemeente, heeft de gemeente te maken met een zekere mate van verdringing. De wetgeving bemoeilijkt het tegengaan van verdringing, waardoor het met name voor de lage en middeninkomensgroepen lastiger wordt om betaalbare huisvesting te vinden. Door middel van lokaal beleid (zoals inzet startersleningen en de doelgroepenverordening) proberen we deze negatieve effecten te dempen.

Het tempo van groeien maakt dat we eerder dan verwacht richting 70.000 inwoners zullen gaan. Dit heeft niet alleen gevolgen voor de woningbouw, maar ook voor de hier aanwezige voorzieningen.

Het grondbeleid van de gemeente biedt ruimte om in te spelen op deze ontwikkelingen. Gekozen is voor een behoedzaam én actief grondbeleid. Concrete omstandigheden kunnen leiden tot meer actief of meer faciliterend grondbeleid, om zo per geval een afweging over het te voeren grondbeleid en het bijbehorende instrumentarium te kunnen maken.

Demografisch zien we de komende jaren dat vooral ook de groep ouderen in omvang zullen toenemen. Dit heeft betekenis voor de programmering van onze woningbouwlocaties en effecten voor de bestaande woningvoorraad. Met deze veroudering zullen ook anderssoortige voorzieningen in de verschillende kernen

worden gevraagd. De vestiging van gezinnen met kinderen uit de Randstad kunnen we in dat verband ook als een kans zien om een meer evenwichtige bevolkingsopbouw te behouden.

Uitwerkingsrichting

De eind 2016 vastgestelde woonvisie 'Samen werken aan Wonen' zal in 2020 worden vernieuwd door middel van een nieuwe woonvisie. Daarbij zullen de uitkomsten van het woningbehoefteonderzoek WoON2018 worden benut. Verder zal bij de opstelling van de nieuwe woonvisie meer aandacht zijn voor de afzonderlijke kernen en de (woon)opgaven die daar liggen om de vitaliteit van deze kernen voldoende te kunnen borgen. Dit zal in samenspraak met de verschillende platforms gebeuren.

De structuurvisie kernen (2012) is inmiddels op een aantal onderdelen al achterhaald (c.q. volbracht) en vraagt om een update. De wens is dat dit in de periode 2020-2021 in de vorm van een Omgevingsvisie zal worden uitgewerkt.

Diverse woningbouwlocaties zullen in deze periode 2020-2023 worden gerealiseerd.

In de kern Barneveld zal de locatie Veller II in 2019 worden afgerond en zijn de voorbereidingen voor Bloemendal met circa 1.550 woningen in volle gang. Ook aan verschillende deelgebieden van de Burgt wordt verder gewerkt (waaronder Woudse Erven).

Diverse inbreidingslocaties zorgen, samen met de programmering van de uitleglocaties voor meer aanbod van levensloopbestendige en nultredenwoningen, mede gericht op de veroudering van de bevolking.

In Voorthuizen is de ontwikkeling van Holzenbosch en Wikselaarse Eng in volle gang. Hierna zullen andere delen van Voorthuizen-Zuid alsook inbreidings- en functieveranderingslocaties in beeld zijn.

In Kootwijkerbroek zijn de voorbereidingen voor Oostbroek in volle gang om de eigen woningbehoefte te faciliteren. In Zwarteboek-Terschuur is de afronding van Dwarsakker aan de orde en zijn de voorbereidingen voor een ontwikkeling nabij de Eendrachtstraat (in combinatie met een nieuwe schoolvoorziening) gestart.

In Garderen zijn diverse kleinere ontwikkeling aan de orde, waaronder de invulling van de Koepellocatie en de visievorming van de oude locatie van bouwbedrijf De Kolk (en omgeving), ook hier in relatie tot de toekomst van het verouderde schoolgebouw.

In Stroe is de afronding van Stroe VI nagenoeg een feit en zijn er verkenningen met betrekking tot een volgende locatie, grenzend aan de bebouwde omgeving, om zo te zorgen voor een zekere continuïteit in het woningaanbod.

In Kootwijk en De Glind zijn de plannen tamelijk kleinschalig (enkele woningen per jaar), passend bij de structuur van deze kernen.

Voorzieningen

Huisvesting onderwijs

Ontwikkelingen

Voor de langere termijn visie maakt de gemeente gebruik van Masterplannen onderwijs. In de zomer van 2017 is een nieuw masterplan onderwijs vastgesteld. De uitkomsten van het Masterplan hebben effect op de benodigde kredieten voor de komende jaren. Bijvoorbeeld voldoende budget beschikbaar stellen om BENG te kunnen bouwen, dat is een door de raad vastgesteld kader. Daarnaast is Barneveld een groeigemeente. De afgelopen jaren steeg het totaal aantal leerlingen in het basisonderwijs met bijna 100 leerlingen per jaar. Verder wordt gekeken of en hoe passend onderwijs een plek moet krijgen in de huisvesting. Het Rijk is, in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid, van plan de zogeheten gewichtenregeling aan te passen.

In eerste instantie is het speciaal onderwijs en het speciaal basisonderwijs gekrompen door de landelijke invoering van passend onderwijs. We zien nu een kentering (ook landelijk). Kinderen blijken op wat latere leeftijd in te stromen, maar niet minder kinderen.

Voor de komende jaren staan nog de laatste activiteiten uit het Masterplan Primair Onderwijs 2012 op het programma, zoals vervangende nieuwbouw voor de Zaaier en het Anker op één locatie met een gymzaal en de bouw van een nieuwe Hoeksteen in Voorthuizen. De scholen in Veller worden nu gebouwd evenals de

nieuwbouw van de Fraanjeschool de Vesting.

Uitwerkingsrichting

Onderwijs speelt een essentiële rol in de samenleving en de ontwikkeling van jeugd en jongeren. Voor optimaal onderwijs is passende onderwijshuisvesting nodig. Huisvesting die het onderwijs zo goed mogelijk faciliteert, nu en in de toekomst. Een toekomstbestendig en divers aanbod aan onderwijs is van belang voor de aantrekkingskracht van Barneveld en voor de arbeidsmarkt.

De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor de onderwijshuisvesting van scholen voor primair- en voortgezet onderwijs binnen de gemeentegrenzen. De wettelijke zorgplicht betekent concreet dat alle scholen voorzien moeten zijn van voldoende en adequate huisvesting. Om deze voorzieningen te realiseren is krediet nodig. Het uitgangspunt is dat de gemeente de voorziening beschikbaar stelt, het krediet is alleen het middel. De beoordeling van een huisvestingsvraag van een school gebeurt op basis van de criteria in de verordening waarbij de teldatum van het aantal leerlingen en de leerlingenprognoses een belangrijk uitgangspunt vormt. Prognoses zijn echter momentopnamen die jaarlijks kunnen fluctueren door allerlei factoren zodat de verwachte huisvestingsbehoefte aangepast moet worden. Ook het identiteitsgebonden bijzonder onderwijs in onze gemeente is een bepalende factor voor de huisvestingsbehoefte van de verschillende scholen.

In deze Kadernota zijn diverse beleidstoevoegingen op het gebied van onderwijshuisvesting opgenomen:

2020

In 2020 zijn de Veller-scholen klaar en kan gekeken worden wat we doen met de noodlokalen bij de Burgthof. Steeds duidelijker wordt dat de piek voor de Burgthof veel langer aanhoudt dan eerder voorzien door de meer gespreide woningontwikkeling met recent Eilanden oost en in de nabije toekomst de Burgt II. Dit wordt niet opgevangen door de Veller-scholen en de noodlokalen kunnen niet meer eindeloos in de lucht worden gehouden.

De school Rehoboth Onderwijs en Zorg heeft recht op uitbreiding.

De Antoniuschool groeit meer dan verwacht, er is meer nodig dan in 2019 reeds toegekend zodat het wel in één bouwstroom meegenomen kan worden.

De Donnerschool is sneller gegroeid dan verwacht. Er zijn geen verwijsmogelijkheden in De Glind. De verwachting van de school zelf is dat de Donnerschool de komende jaren nog verder groeit.

2021

De Eben-Haëzerschool groeit. Tot nu toe vangt de school de groei op in de eigen locatie. Het huidige gebouw heeft mogelijkheden tot uitbreiding, de school twijfelt tussen een dislocatie of uitbreiding op de huidige locatie. Een dislocatie kan extra (grond)kosten betekenen. Vandaar uitstel in overleg met de school naar 2021.

2022

De vervangende nieuwbouw voor de Anker en Zaaier duurt langer dan eerder verwacht door de nieuwe locatie mogelijkheden. De verwachting is dat het toegekende prijspeil dan niet meer toereikend is.

De uitbreidingsbehoefte van de Meerwaarde blijkt vooral in praktijklokalen te zitten, dat is nu meegenomen in de berekening.

Met het oog op de specifieke problemen met het gebouw van de prins Bernhardschool is uitstel geen optie en is vervangende nieuwbouw opgenomen.

2023

Rekening is gehouden met grondaankoop voor een nieuwe school in Bloemendal.

Renovatie van basisschool de Bron in Barneveld.

Uitbreiding van de Fraanjeschool.

Door buitengebruik stellen van diverse schoollocaties is afgelopen jaar grond vrij gekomen voor ontwikkeling, zoals bij de vervangende nieuwbouw van de Julianaschool. Bij de gezamenlijke vervanging van de Zaaier en het Anker valt ook grond vrij voor ontwikkeling, evenals wanneer de oude Fraanjeschool - tussen de Aldi en Lijsterhofcomplex- vrijvalt.

Tenslotte is vermeldenswaard dat het Johannes Fontanus College (JFC) de gemeente heeft verzocht om vernieuwbouw van het hart van de school. Een positief besluit heeft financiële gevolgen voor de gemeente

vanaf 2024, dus weliswaar na de scope van deze Kadernota. Maar omdat de school de vernieuwbouw eerder wil uitvoeren en bereid is deze kosten dan tot 2024 zelf te dragen, heeft positieve besluitvorming hierover in 2019 gevolgen voor de meerjarenbegroting na 2023. We komen hiervoor met een separaat voorstel.

Sportaccommodaties

Ontwikkelingen

Sportpark Overbeek

Het vergroten van het kunstgras korfbalveld van Revival op sportpark Overbeek in Terschuur is opgenomen in het Masterplan Buitensport 2018-2028. Verwacht wordt dat vanaf 2022 extra capaciteit nodig is om de groei van deze vereniging op te kunnen vangen. Eerst wordt nog rekening gehouden met een beperkte groei, die wellicht ook organisatorisch opgelost kan worden. Naast aankoop van grond voor de vergroting zal een bestemmingsplanprocedure gevolgd moeten worden (de bestemming moet worden gewijzigd van agrarisch naar sport).

Sportpark Roeleneng

De verwachting is dat voetbalvereniging VVOP vanaf 2023 met ondercapaciteit te kampen krijgt op sportpark Roeleneng. Het tekort is in 2018 voorlopig opgelost door de aanleg van een 4e kunstgras voetbalveld op het sportpark. Rekening wordt gehouden met de aanleg (of renovatie) van een natuurgrasveld.

Fietscrossbaan Kootwijkerbroek

Bij de behandeling van het Masterplan Buitensport 2018-2028 heeft de raad gevraagd om voor de aanleg van een fietscrossbaan in Kootwijkerbroek een PM-post op te nemen in het masterplan. In de meerjarenbegroting 2020-2023 wordt voornamelijk ook een PM-post opgenomen.

Petanque Barneveld

Petanque Barneveld heeft verzocht om haar huidige jeu de boulesvoorziening aan de Prins Hendrikweg te verplaatsen naar een ruimere locatie in Barneveld. Hierin wordt dan tevens een overdekte jeu de boulesaccommodatie opgenomen. Voor het invullen van haar maatschappelijke functie voor met name ouderen (stimuleren bewegen, tegengaan vereenzaming, bieden van laagdrempelig sociaal contact) en om haar ambities op sportgebied te kunnen realiseren, streeft de vereniging er naar om binnen afzienbare tijd over een nieuwe accommodatie te kunnen beschikken. Jeu de boules (petanque) vraagt weinig fysieke inspanning, is eenvoudig te leren en wordt zowel competitief als louter recreatief gespeeld. Verwacht wordt dat de belangstelling voor jeu-de-boules onder met name ouderen zal toenemen.

Vervangen conventionele veldverlichting door ledverlichting

In het Coalitieakkoord 2018-2022 en het Masterplan Buitensport 2018-2028 is de ambitie opgenomen om verder in te zetten op verduurzaming van de gemeentelijke sportparken. Gestreefd wordt naar een versnelde vervanging van nog aanwezige conventionele verlichting door ledverlichting. In de afgelopen jaren is bij veldrenovaties en uitbreidingen van de buitensportaccommodaties, de verduurzaming van de veldverlichting een vast element in de planontwikkeling geworden. Het vervangen van de conventionele veldverlichting door ledverlichting heeft inmiddels plaatsgevonden bij renovaties op/van de sportparken Oosterbos, Roeleneng, De Bosrand, Norschoten, De Westeneng en 't Nieuwe Oost.

Aanleg gecombineerde skeeler/atletiekbaan

In het Coalitieakkoord 2018-2022 is opgenomen dat onderzoek plaatsvindt naar de behoefte aan een te ontwikkelen atletiekbaan, eventueel te combineren met skeeler- en ijsbaanmogelijkheden. VMBO school De Meerwaarde en de IJs- en skeelervereniging 't Grieze Veen zien beide kansen en mogelijkheden om te komen tot aanleg van een skeeler/ijsbaan en atletiekvoorziening in Barneveld. Zij hebben hiervoor afzonderlijke Programma's van Wensen opgesteld.

IJs- en skeelervereniging 't Grieze Veen heeft sinds haar oprichting in 1990 voor haar skeeleractiviteiten gebruik gemaakt van openbare wegen op industrieterrein Harselaar-Oost (omgeving Hermesweg/Gildeweg). Sinds de ingebruikneming van de Intratuin bij woonwijk De Burgt in 2002, maakt men gebruik van het parkeerterrein van dit bedrijf. De vereniging streeft naar de aanleg van een skeelervoorziening waar de sport

veilig kan worden beoefend met de mogelijkheid de baan bij vorstperioden te gebruiken voor schaatsen. Met de aanleg van een combinatiebaan wordt het aanbod aan de sportieve en recreatieve voorzieningen in Barneveld verbreed. Het is daardoor mogelijk het hele jaar door te skeelers/schaatsen.

De Meerwaarde heeft de afgelopen jaren plannen ontwikkeld om de vakgroep sport verder te ontwikkelen en de school een identiteit geven van sportieve school. Een school waar elke leerling op zijn/haar niveau kan deelnemen aan sportactiviteiten. De school wil de volgende doelstellingen realiseren:

- In het kader van veiligheid worden (alle) sportfaciliteiten gerealiseerd bij de Meerwaarde (in een straal van max. 500 meter van de school).
- Buitenschoolse sport aanbieden op de Meerwaarde aan leerlingen en personeel.
- Actiever samenwerken met sportverenigingen in Barneveld.
- Sportaccommodaties (van de school) uitbreiden om de uitdagingen waar de school voor staat, te ontwikkelen.

Voor het realiseren van deze plannen is een ruimtebeslag nodig van ongeveer 2 hectare.

Uitwerkingsrichting

Sportcomplex Overbeek

De in het masterplan opgenomen vergroting van het korfbalgedeelte op sportpark Overbeek kan tegelijkertijd worden uitgevoerd met de geplande renovatie van de kunstgrasvelden in 2022. Deze velden zijn in 2007 aangelegd. Voor de vergroting is grond nodig ter grootte van 1100 m². In de vervangingsinvesteringen 2019-2022 wordt rekening gehouden met de vervanging van het huidige kunstgras korfbalveld en het kunstgras voetbalveld.

Sportpark Roeleneng

Voor de behoeftebepaling van het aantal velden en kleedkamers voor voetbal wordt gebruik gemaakt van de richtlijn van VNG/VSG en KNVB. De richtlijn geeft aan wat nodig is om het wedstrijdschema voor de KNVB-competitie af te kunnen wikkelen. VVOP heeft op basis van deze richtlijn behoefte aan uitbreiding van 1 natuurgrasveld. VVOP heeft nu de beschikking over 4 kunstgrasvelden en 1 natuurgrasveld (eigendom Oranjevereniging). De aanleg is afhankelijk van een eventueel vertrek van de Oranjevereniging Voorthuizen naar een locatie elders in Voorthuizen. Hiervoor zal een interne grondruil en/of grondaankoop moeten plaatsvinden.

Fietscrossbaan Kootwijkerbroek

Met het bestuur van fietscrossclub Flying Bikes en grondeigenaren vindt overleg plaats over het verplaatsen van de huidige fietscrossbaan aan de Essenerweg. De verplaatsing van de Flying Bikes krijgt vorm op het moment dat er duidelijkheid is over de condities waaronder grond kan worden aangekocht. Vervolgens kunnen afspraken worden gemaakt over investeringsbudgetten. De vereniging kan mogelijk gezamenlijk met vrijwilligers, sponsors en plaatselijke bedrijven een bijdrage leveren in de aanleg van een nieuwe fietscrossbaan.

Petanque Barneveld

Het resultaat van een recentelijk uitgevoerd haalbaarheidsonderzoek wordt nog afgewacht. Na de vaststelling van het haalbaarheidsonderzoek, is nog nadere uitwerking nodig van de investerings- en exploitatiebudgetten van de gemeente en de vereniging(en).

Vervangen conventionele veldverlichting door ledverlichting

Om de verdere verduurzaming van de gemeentelijke sportparken voort te zetten en af te ronden is een inventarisatie gemaakt van nog te vervangen conventionele veldverlichting op de gemeentelijk sportparken. De ledverlichting vraagt een hogere investering dan conventionele verlichting, maar is ongeveer 40% energiezuiniger dan conventionele verlichting. De ledlampen gaan gemiddeld 10 keer langer mee dan conventionele lampen.

Gelet op de voordelen die ledverlichting oplevert voor de verenigingen daar wat het gaat om de besparing op energiekosten, is het reëel om de gemeentelijke investeringskosten te verdisconteren in de gebruikstarieven van de gemeentelijke buitensportaccommodaties. Bij de buitensport zijn de gebruikstarieven van de accommodatie inclusief het gebruik van de veldverlichting. In de loop van 2019 stellen wij een notitie op voor wijziging van de tarievenstructuur en verhoging van de inkomsten van de gemeentelijke

buitensportaccommodaties.

Gecombineerde Skeeler/atletiekbaan

Momenteel vinden gesprekken plaats met vertegenwoordigers van De Meerwaarde en IJs- en skeelervereniging 't Grieze Veen over het opstellen van een haalbaarheidsonderzoek voor de gewenste aanleg van een gecombineerde atletiek- en skeelervoorziening in Barneveld. Ter oriëntatie zijn in oktober 2018 en maart 2019 bezoeken gebracht aan de accommodaties van de Edese IJsvereniging en de Stichting M.A.N. in Lossler.

Overige voorzieningen

Ontwikkelingen

Voor de Stichting Hulp aan elkaar is een permanente locatie gewenst, bijvoorbeeld in combinatie met een buurthuisfunctie.

Uitwerkingsrichting

Onderzocht wordt hoe huisvesting op de lange termijn voor Hulp aan Elkaar kan worden geborgd. Onderdeel hiervan is een onderzoek naar de financiële haalbaarheid van de huisvesting binnen de begrote middelen.

Veiligheid

Ontwikkelingen

De wereld om ons heen verandert en dat heeft ook invloed op het veiligheidsbeleid. In het Integraal Veiligheidsplan, dat in maart 2019 is vastgesteld, houden we dan ook rekening met maatschappelijke ontwikkelingen die de komende jaren impact hebben op het openbare orde en veiligheidsbeleid, waaronder een daling van traditionele criminaliteit, zoals woninginbraak en voertuigcriminaliteit en een toename van digitale dreiging (het plegen van strafbare feiten via internet) en georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Maar ook een toename van incidenten met kwetsbare personen (zoals bijvoorbeeld personen met verward gedrag) en dreiging van terrorisme (bijvoorbeeld door extremisme).

Hoewel het aantal aangiften geweldsincidenten is afgenomen, is openlijk geweld tegen personen daarentegen toegenomen. Er is sprake van enig uitgaansgeweld in de kernen van Barneveld en Voorthuizen en een beperkt aantal gewelddelicten komen voor bij evenementen. Eén derde van de gewelddelicten betreft huiselijk geweld. Een punt van aandacht is wel dat veel gewelddelicten plaatsvinden onder invloed van alcohol of drugs.

Daarnaast zijn maatschappelijke ontwikkelingen, zoals een toename van (sport)evenementen, smart society, smart city en big data relevant.

Uitwerkingsrichting

Met de ontwikkeling en uitvoering van integraal veiligheidsbeleid wil de gemeente samen met haar partners de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente waarborgen en waar nodig bevorderen en versterken. In het Integraal Veiligheidsplan (IVP), dat in maart 2019 is vastgesteld, wordt aandacht besteed aan de sociale veiligheid (bestrijding van overlast, criminaliteit en onveiligheidsgevoelens) en ook aan de fysieke veiligheid (rampenbestrijding en crisisbeheersing).

Samenwerking, regievoering, communicatie, maar vooral ook de betrokkenheid en toewijding van alle partijen inclusief de bewoners (waaronder zeker ook de wijkplatforms) zijn opnieuw de belangrijkste randvoorwaarden om dit plan tot een succes te maken en maximale veiligheid te waarborgen.

In het plan wordt een viertal prioriteiten genoemd, waar, gelet op de ernst van de materie, in het bijzonder aan gewerkt zal worden:

1. High Impact Crimes en Geweld (met een accent op woninginbraken).
2. Ondermijning (met een accent op drugs/hennep en mensenhandel).
3. Aanpak overlast in wijken en buurten (met een accent op kwetsbare personen –mensen met verward gedrag en risicojongeren- voertuigcriminaliteit en radicalisering.
4. Gedigitaliseerde Criminaliteit.

Ook de overige activiteiten op het terrein van leefbaarheid en veiligheid voor de jaren 2019-2022 zijn in het IVP en het Uitvoeringsprogramma, benoemd en uitgewerkt.

Gezonde leefomgeving

Ontwikkelingen

Al in 2016 heeft het RIVM een rapport uitgebracht met de titel "Gezonde Leefomgeving, gezonde mensen". Dit was in het kader van de invoering van de Omgevingswet en de opdracht die deze wet aan overheden geeft om in omgevingsvisies en -plannen de basis te leggen voor een gezonde en duurzame leefomgeving. Het is bekend dat de wijze waarop de leefomgeving is ingericht mensen kan aansporen tot gezond gedrag. Om daadwerkelijk een gezonde leefomgeving te realiseren is het van belang dat de betrokken stakeholders met elkaar samenwerken. Behalve een integrale aanpak is het van belang dat plannen aansluiten bij de wensen van gebruikers. Daarvoor is het nodig om burgers actief bij plannen en de totstandkoming te betrekken. Er liggen nog veel mogelijkheden om een gezonde leefomgeving te bevorderen. Belangrijk is dat de overheid blijft investeren in het verbeteren van de milieukwaliteit (gezondheidspreventie). Daarnaast moet beleid gericht zijn op een fysieke en sociale omgeving die gezond gedrag bevordert. Bijvoorbeeld een omgeving die ouderen stimuleert om naar buiten te gaan, te bewegen en anderen te ontmoeten. Deze noties vormen een belangrijk onderdeel van het recent door de raad van Barneveld vastgestelde beleidsplan voor het Sociaal Domein. In de afgelopen jaren zijn daarnaast diverse rapporten van wetenschappelijk onderzoek verschenen die aantonen dat de aanwezigheid van (veel) groen in de woonomgeving significant bijdraagt aan de gezondheid van mensen.

Met betrekking tot gezondheid in relatie tot milieukwaliteit is van belang dat er wetenschappelijke onderzoeken gepubliceerd zijn die een verband leggen tussen de aanwezigheid van (veel) veehouderijen en de longfunctie van omwonenden. Daarbij tekent zich de ontwikkeling af dat de (rijks)overheid zich met betrekking tot fijnstof wil gaan richten op de adviesnorm van de Wereld Gezondheids Organisatie, die aanzienlijk lager ligt dan de norm die Europa (en Nederland) nu hanteert, vanwege de toenemende kennis over het gezondheidseffect van de blootstelling aan fijnstof.

Uitwerkingsrichting

In Foodvalley-verband blijven wij ons inzetten voor de uitvoering van het Manifest Gezonde Leefomgeving. Dat ziet op het gezamenlijk met de agrosector ontwikkelen van haalbare en betaalbare emissiereducerende maatregelen, die zo mogelijk ook het klimaat in de stal verbeteren. Daarmee vermindert niet alleen de milieubelasting naar de omgeving, maar het verbeteren de werkomstandigheden van de boer en het welzijn en de gezondheid van de dieren. Daarnaast gaan we binnen Foodvalley een emissie-apk invoeren voor (oudere) stallen en via de VNG blijven we inzetten op passende landelijke regelgeving voor de APK en voor het toepassen van beste beschikbare technieken (BBT).

In de periode 2020-2023 gaan we in het kader van de Omgevingsvisie ook het milieubeleid voor het buitengebied herijken naar de kennis van nu. Dat heeft onder meer betrekking op de geurverordening en mogelijk ook op de ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij.

We zetten ook in op het stimuleren van bewegen door behoud en ontwikkeling van een aantrekkelijke, groene en goed toegankelijke openbare ruimte. Dat ziet onder meer op het behoud van groene wiggen/longen en het zodanig inrichten daarvan dat dit beleefbaar is. Daarnaast hanteren we de "kernwaarden voor een gezonde leefomgeving" als genoemd in bijlage IV van "Mensen Voorop", het beleidsplan van het Sociaal Domein (december 2018).

Strategische opgave Energietransitie en klimaat

Energie neutraal

Ontwikkelingen

De rijksoverheid is, samen met verschillende partijen, druk doende met de voorbereidingen voor het landelijke Klimaatakkoord dat in 2019 ondertekend moet gaan worden. Een van de zaken die hieruit voortvloeit is de opgave voor gemeenten om in regionaal verband Regionale Energie Strategieën te ontwikkelen. De gemeente Barneveld pakt dit op met de gemeenten binnen Regio Foodvalley. Deze RES vormt het aanbod aan de rijksoverheid met name voor wat betreft de potentie voor duurzame energieopwekking in Regio Foodvalley. De opgave vanuit het Rijk is dat:

- 1) De RES uiterlijk een jaar na het ondertekenen van het Klimaatakkoord afgerond is.
- 2) De plannen en projecten voor duurzame energieopwekking, die bijdragen aan dit aanbod, uiterlijk in 2025 ruimtelijk zijn geborgd in een omgevingsplan of vergunning.

Tegelijkertijd ligt er een opgave bij de gemeente om uiterlijk in 2021 te komen tot een warmtevisie. Aanleiding hiervoor was de uitspraak in 2018 van minister Wiebes dat in 2030 de aardgaskraan in Groningen dichtgaat en in Nederland aardgas versneld uitgefaseerd moet worden. De gemeente heeft de opgave om, in eerste instantie tot 2030, aan te geven hoe zij denkt aardgas uit te gaan faseren. Beide processen lopen naast verschillende lokale beleids- en kaderstellende processen en verschillende participatieve, lokale en/of bottom-up trajecten voor meer energiebesparing en duurzame energieopwekking binnen onze gemeentegrenzen. De tendens vanuit de rijksoverheid om meer druk uit te gaan oefenen op lagere overheden voor het realiseren van energiedoelen, kan spanning op (gaan) leveren met de huidige bottom-up processen.

Voor bedrijven heeft de gemeente een convenant afgesloten met de ondernemersverenigingen, waardoor een breed draagvlak is voor het voldoen aan de wettelijke verplichtingen op het gebied van energiebesparing en actief participeren in het bereiken van de doelstelling om in 2050 energie neutraal te zijn. De deelnemende bedrijven worden ontzorgd en gefaciliteerd. Bij de achterblijvers wordt de wettelijke verplichting door de gemeente gehandhaafd.

Sinds oktober 2018 is de gemeente Barneveld als tweede gemeente gecertificeerd voor de CO2 prestatieladder. De gemeente heeft zich gecommitteerd aan een CO2 reductie van 78% in de komende drie jaar, door ondermeer groene energieinkoop, verduurzaming van de meerjaren onderhoudsplanning voor gebouwen en mobiliteitsmaatregelen. De CO2 prestatieladder is een instrument om aan de Europese Energie Richtlijn (EED) te voldoen.

Uitwerkingsrichting

Er zijn verschillende sporen en ontwikkelingen die richting geven aan de (lokale) energietransitie. De in 2019 te herijken energievisie en energiemix moeten hier overzicht en richting in geven. In het RES wordt het aanbod verwoord dat de gemeenten uit de regio Foodvalley doen aan het Rijk op het gebied van energiebesparing en opwekking van duurzame energie. Om uitvoering hiervan te borgen, verlangt de rijksoverheid dat gemeenten initiatieven met ruimtelijke componenten uiterlijk in 2025 hebben vastgelegd in omgevingsplannen of -vergunningen.

Betaalbaarheid van de te nemen maatregelen is een belangrijk uitgangspunt voor het vormgeven van de energietransitie en ook een van de uitgangspunten voor de op te stellen warmtevisie. Voor de uitvoering van de warmtevisie wil de gemeente een buurt- en wijkgerichte aanpak gaan volgen voor de uitfasering van aardgas, naast het stimuleren van energiebesparing in zijn algemeenheid. Een woningabonnement kan onderdeel uitmaken van het totaal aan financiële instrumenten dat ingezet kan worden ten behoeve van de warmtevisie. Hiermee kan woningverduurzaming effectief en laagdrempelig aangejaagd en gefinancierd worden. Voor de opzet van dit financieringsinstrument is een beleidstoevoeging opgenomen.

De gemeente wil een CO2 reductie van 78% voor de gemeentelijke organisatie in drie jaar realiseren, ten opzichte van 2015. Daarvoor zullen installaties in gemeentelijke gebouwen duurzaam vervangen worden. Het

aandeel biobrandstof voor het wagenpark zal vergroot worden en er zal een elektrische dienstauto aangeschaft worden. Om in 2050 als organisatie energie- en CO2 neutraal te zijn, is een beleidstoevoeging opgenomen.

Klimaatadaptatie

Ontwikkelingen

Het klimaat verandert. Hoosbuien, hitte en lange droge perioden zijn geen zeldzaamheid meer. Om overlast en schade te voorkomen zijn klimaatadaptieve maatregelen te nemen. Niet alleen in de openbare ruimte van steden en dorpen, maar ook bij huizen en bedrijven. En ook voor landbouw en natuur in buitengebieden. Bij klimaatadaptatie willen het rijk, de gemeenten, waterschappen en provincies dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht. In 2020 moet in alle sectoren klimaatbestendig worden gehandeld. Het Deltaprogramma voor 2018 is op Prinsjesdag 2017 verschenen met voor het eerst een Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie: een gezamenlijk plan van gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk dat de aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en de gevolgen van overstromingen versnelt en intensiveert.

De concrete afspraken die gemaakt zijn:

- Nederland is in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht.
- Tot 2020 kwetsbaarheden in beeld voor de thema's wateroverlast, waterveiligheid, hitte en droogte.
- Inzet op bewustwording, klimaatkennis en kennis van maatregelen.
- In 2020 gemeentelijk beleid om schade en overlast zoveel mogelijk te voorkomen.
- Tot 2050 implementeren van maatregelen.

In het najaar van 2017 hebben de gezamenlijke overheden in het beheersgebied van het Waterschap Vallei en Veluwe een Regionaal Manifest Ruimtelijke Adaptatie opgesteld. Een van de speerpunten hierin is het opstellen van een regionale stresstest. De stresstest brengt kwetsbaarheden in beeld voor de effecten van wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen. In de genoemde regio zijn deze stresstesten reeds uitgevoerd (www.klimaatvalleienveluwe.nl).

Uitwerkingsrichting

Voortzetting huidig beleid

Vanuit het huidige waterbeleid (Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) "gericht op de toekomst", Hemelwaterplan "klimaatactief" en Basisrioleringsplannen (BRP's) wordt de al ingezette werkwijze voortgezet om met onder- en bovengrondse afkoppelmaatregelen wateroverlast te bestrijden. Dit geldt zowel voor de openbare ruimte als voor particulier terrein. Gestreefd wordt naar een integrale herinrichting van de openbare ruimte om deze klimaatbestendig en waterrobuust te maken. Daarbij wordt ook gekeken naar groenstructuren, verkeer, materiaalgebruik, etc. Ook gedrag en bewustwording spelen een belangrijke rol.

Te ontwikkelen klimaatadaptief beleid

Landelijk wordt in 2020 van iedere gemeente een plan van aanpak verwacht, dat vertaald is in beleid om bij extreme neerslag schade en overlast zoveel mogelijk te voorkomen. Hieraan gaat op basis van een stresstest een risicodiscussie aan vooraf. Vragen zijn onder andere waar treedt wateroverlast op, in welke mate, welke overlastsituaties worden geaccepteerd, welke niet en waar zijn dan maatregelen te treffen. Naast wateroverlast zijn de items droogte, hitte en veiligheid onderwerpen die aandacht verdienen en integraal moeten worden opgepakt. Afgelopen tijd hebben twee klimaatateliers plaatsgevonden en inmiddels is de gemeente gestart met een interdisciplinaire werkgroep om dit Plan van Aanpak op te stellen.

Meer inzet op bewustwording

Het is belangrijk dat in de gemeentelijke organisatie en onder inwoners en bedrijven bewustwording en draagvlak omtrent klimaatverandering, -adaptatie en -overlast toeneemt, gevolgd door initiatieven om een klimaatadaptieve leefomgeving te bereiken. Het klimaatbewust handelen en inrichten kan immers alleen versneld en bereikt worden door een integrale en multidisciplinaire samenwerking.

Strategische opgave Aantrekkelijk Buitengebied

Vitaal platteland

Ontwikkelingen

Het buitengebied is in beweging. De maatschappij maakt zich zorgen over de veehouderij, over biodiversiteit, het klimaat, de vakantieparken en het landschap. Dat heeft allemaal een plek en/of een effect in het buitengebied.

Deze thema's zien we terug in een groot aantal ontwikkelingen. In september 2018 heeft Minister Schouten haar Visie op Kringlooplandbouw gepresenteerd, een enorme opgave voor de landbouw en het hele voedselsysteem om (veel meer) circulair te worden. Dat betekent onder meer het beter gebruiken van reststromen en de inzet van andere eiwitbronnen voor veevoer. Zomer 2018 is ook door de vier overheidslagen het Interbestuurlijk Programma vastgesteld, met als één van de uit te werken thema's 'Vitaal Platteland'. In december 2018 is het landelijke Deltaplan Biodiversiteit gepresenteerd en in maart 2019 het Actieplan Natuurinclusieve landbouw Gelderland. Ondertussen wordt er gewerkt aan de zogeheten Regionale Energie Strategieën, waarin regio's in opdracht van rijk en provincie moeten aangeven waar ruimte is voor windmolens en zonneparken. En wordt er landelijk gewerkt aan een Klimaatakkoord, waaronder aan de "Tafel landbouw en landgebruik" wordt gewerkt aan maatregelen in de landbouw, bos en natuur.

In het verlengde van ons programma Vitale Vakantieparken heeft het rijk eind 2018 de Actie-Agenda Vakantieparken vastgesteld. We willen een gezondere leefomgeving (luchtkwaliteit) en gezonder eten: minder dierlijk en meer plantaardig eiwit. Onze maatschappij is er van overtuigd dat we meer en meer een circulaire economie moeten nastreven. Daarom is begin 2019 het Samenwerkingsprogramma Regio Foodvalley Circulair van start gegaan.

Maar het buitengebied is van ondernemers (boeren en vakantieparkeigenaren) en van natuur- en landgoedeigenaren. Het verdienmodel van veel van die eigenaren staat onder druk. Hoe kunnen zij het hoofd bieden aan de complexiteit van die maatschappelijke druk? En hoe zorgen we er met alle gebiedspartijen samen voor dat het buitengebied vitaal blijft? Economisch florerend, landschappelijk aantrekkelijk, gezond voor mens en dier en veilig?

We zien twee belangrijke ontwikkelingen die daarin een rol moeten en kunnen spelen. In de eerste plaats signaleren we dat breed wordt onderkend dat oplossingsrichtingen gezamenlijk met alle partners gevonden moeten worden via nieuwe vormen van samenwerking. Een tweede beloftevolle ontwikkeling is het benutten van de kracht van ICT, via Big Data en Blockchain. De uitbouw van de ICT-Campus FoodValley, die momenteel plaatsvindt, is een kansrijke ontwikkeling om in de Foodvalley te benutten om de gesignaleerde uitdagingen aan te gaan.

Uitwerkingsrichting

Een overkoepelend integraal programma voor het buitengebied is hiervoor een wenkend perspectief, maar vooralsnog focust deze prioriteit op de transitie van de landbouw. Het thema vakantieparken (recreatie) wordt elders in dit programma beschreven en dat geldt ook voor de thema's gezonde leefomgeving (inclusief aanpak luchtkwaliteit), energietransitie, klimaatadaptatie en veiligheid (zoal aanpak ondermijning).

Netwerkorganisatie landbouwtransitie (Salentein)

Een toekomstbestendige en duurzame agrarische (primaire) sector is van groot belang. Zowel voor de agrariërs zelf, als voor een vitaal platteland en nadrukkelijk ook voor de hele Agro&Food keten, van stallenbouwers en veevoerbedrijven tot accountants en transportbedrijven. Dit belang van de primaire sector wordt breed onderkend. Alle partijen in de keten onderschrijven een aantal wenselijke acties, gericht op het bieden van een duurzame toekomst aan de primaire sector in de regio Foodvalley. En daarmee aan de hele Agro & Food keten, want die heeft geen levensvatbaarheid zonder de veehouderij. Dat tekent ook het belang van alle ketenpartners bij gezonde verdienmodellen voor de veehouderij. Zo blijft de Agro-keten een krachtige bron voor de economie en een voorwaarde voor een vitaal buitengebied van Foodvalley.

Deze koers is in februari 2017 bekrachtigd met het Manifest van Salentein. In 2019 is een netwerkorganisatie opgezet met een scala aan partijen, waarmee we de komende jaren werken aan een integraal programma van projecten, maatregelen en lerende netwerken, waarbij iedere partij haar eigen rol, verantwoordelijkheid en inbreng heeft. Voor de gemeente ligt er een rol in het geven van duidelijkheid over ontwikkelingsmogelijkheden, het bieden van mogelijkheden voor coaching van agrarische ondernemers, het stimuleren van innovatie en training en het mee-organiseren van, en deelnemen aan, lerende netwerken.

Regiodeal Foodvalley

In 2018 werd bekend dat het Rijk samen met regio's wil werken aan 'brede welvaart' op basis van wat de regio's zelf aangeven waar de kansen en mogelijkheden liggen. De Triple Helix in Foodvalley heeft een voorstel ingediend dat door het rijk is geaccepteerd. Dit voorstel is vervolgens uitgewerkt en zal er toe leiden dat de samenwerking vóór het zomerreces van 2019 wordt bekrachtigd met het ondertekenen van de Regiodeal Foodvalley.

Onze gezamenlijke ambitie is dat de Regiodeal een enorme impuls geeft aan de wens dat de regio dé nationale proeftuin is voor de versnelling van de transitie naar duurzaam en gezond voedsel in de regio. Hiermee zetten we als Regio in op de versterking van de economische structuur, brede welvaart en een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Aanpassingen in de voedselproductie, -verwerking en -consumptie zijn van belang om duurzaam en gezond voedsel te kunnen garanderen, in een gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving voor mens en dier.

Wij zijn er van overtuigd dat dit juist in onze regio kan omdat alle noodzakelijk factoren aanwezig zijn:

- Internationaal erkende koppositie op het gebied van kennis en innovatie: Wageningen Universiteit en Campus, kenniscampus Ede, Aerescampus Barneveld met het Poultry Expertise Centrum, ICT Campus Foodvalley.
- Een ondernemersklimaat met een traditie in kennis en innovatie, juist ook in agrifood.
- De hele keten is aanwezig van de toeleveranciers en de boeren tot de verwerkers en natuurlijk de consumenten.
- Jarenlange ervaring in het integraal samenwerken aan vaak complexe vraagstukken en het implementeren van kennis in de praktijk.
- We nemen onze verantwoordelijkheid in het zorgen voor elkaar en voor de aarde.

De regionale ambitie vertalen we in de Regiodeal Foodvalley naar drie thema's, die door de hele voedselketen werken en die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Met deze integrale benadering werken we aan de gehele voedselketen (van producent tot consument) en verbinden we nadrukkelijk de uitvoering aan het delen van kennis:

1. versnelde landbouw transitie (de producent)

Versnelde transitie van de huidige landbouw naar een toekomstbestendige, duurzame landbouw en voedselproductie, met innovaties in de primaire sector voor duurzame en circulaire productie (emissiereductie, sensing en monitoring, circulair veevoer, gezonde bodem) op basis van gezonde verdienmodellen en een sterkere verbinding tussen boeren en de burgers in het gebied. Dit omvat voortzetting en verbreding van het Praktijkcentrum Emissiereductie (breder dan fijnstof, niet alleen pluimvee en ook managementmaatregelen), nieuwe toepassing van circulair veevoer (reststromen, eiwitten, insecten), monitoring met een eigen meetnetwerk in (een deel van) Foodvalley en de inzet van realtime sensortechnieken in en bij stallen, inclusief toegankelijke dashboardtoepassingen, een gezondere bodem, door nieuwe manieren van werken met gewassen, mest- en waterbeheer en toekomstbestendige verdienmodellen voor boeren.

2. gezonde voeding van prille start tot oude dag (de consument)

Op het gebied van voeding en gezondheid gaan consumenten (van prille start tot oude dag) gezonder en duurzamer eten (op school, thuis, in de zorg), de kennis hierover neemt toe en wordt ook bij diverse groepen in de zorg toegepast. Het bevorderen van de juiste keuzes door het versterken van de omgeving met een gezond en duurzaam voedsel aanbod. Daarbij richten we ons op het een goede plek geven van voeding in de gezondheidszorg, zodat mensen de regie (terug)krijgen om met voeding en leefstijl hun gezondheid te behouden of te bevorderen

3. versterking kennisclusters Agri & Food en Life Sciences & Health (t.b.v. producent en consument)

De versterking van het kenniscluster Foodvalley en de onderlinge strategische samenwerking, waardoor een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan het vergroten van kennis en inzicht in duurzaam en gezond

consumeren.

Dit is een ambitieus en tegelijk noodzakelijk programma om (ook) in onze regio een toekomstbestendige primaire sector te houden, inclusief alle toeleverende en verwerkende sectoren. Het levert kennis op voor de toekomst, ook om die kennis wereldwijd te kunnen inzetten. Het is een ambitie die zeker ook een landsbelang dient met betrekking tot de wens dat Nederland kennis- en gidsland is voor de wereld op het gebied van een duurzaam, veilig en gezond voedselsysteem. Het is natuurlijk niet zomaar dat het Rijk heeft aangegeven 20 miljoen euro te willen investeren in de regionale aanpak. Een dergelijk programma vraagt ook van de gemeenten substantiële inzet van middelen en van capaciteit, zowel in de voorbereiding als bij het bewaken van (en meedoen aan) de uitvoering van de Regiodeal. Om die reden is en beleidstoevoeging noodzakelijk voor de komende 3 jaar.

Regionaal programma Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)

Het Programma VAB is door de diverse partijen vastgesteld en de budgetten zijn vastgelegd. De uitvoering is in 2018 gestart, maar het programma wordt geactualiseerd en de uitvoering blijft de komende jaren prioritair. Er wordt regionaal (samen)gewerkt aan de volgende zes subdoelen:

- * Duidelijkheid krijgen over ons gezamenlijke toekomstbeeld en de VAB opgave;
- * Versterken van de innovatie door het opzetten van nieuwe experimenten;
- * Verbeteren van de huidige systematiek van functieverandering;
- * Meer leren uit de praktijk, gezamenlijke kennisontwikkeling;
- * Vinger aan de pols in de regio;
- * Ontwikkelen van nieuwe mechanismen.

Recreatie

Ontwikkelingen

De gemeente Barneveld heeft een groot aanbod in verblijfsrecreatie en een prachtig aanbod voor de recreant. We hebben goud in handen. De verblijfsrecreatie is een belangrijke economische motor voor directe en indirecte werkgelegenheid. Om dit zo te houden moet de verblijfsrecreatie toekomstbestendig zijn. Dat betekent onder meer dat ondernemers in staat zijn en blijven om bij voorkeur voorop te lopen en tenminste aansluiting te houden bij de markt. Een deel van de ondernemingen (b)lijkt qua oppervlakte en investeringsvermogen niet in staat om aansluiting te blijven vinden bij de markt. Daarnaast zijn er parken waar keuzes zijn gemaakt, die ertoe hebben geleid dat er niet of nauwelijks wisselende verhuur plaatsvindt.

Voor een mooi vakantie-aanbod vinden wij wisselende verhuur echter de meest wenselijke invulling. Dit gegeven vraagt om regelgeving die uitbreiding van het niet-toeristische aanbod tegengaat en juist uitnodigt tot het aanbieden van wisselende verhuur. Daartoe kan herstructurering, functieverandering en/of sanering van terreinen noodzakelijk zijn. Dit is een gezamenlijk vraagstuk van alle Veluwe gemeenten met meerdere vakantieparken. We zien dat alle gemeenten de wens hebben om elkaar hierin verder te helpen en van elkaar te leren: netwerksamenwerking blijkt "het nieuwe normaal". Daarnaast is met de VeluweAlliantie een brede beweging en een netwerkorganisatie ontstaan van een groot aantal partijen (naast gemeenten ook bijvoorbeeld Staatsbosbeheer, Recron, LTO en Kon. Horeca Nederland) met als gezamenlijke doel "De Veluwe op 1". Dat gaat om een passende combinatie van natuur, recreatie en toerisme. Van daaruit is onder meer een routebureau opgezet voor het samenhangend ontwikkelen van recreatieve routes.

Uitwerkingsrichting

De gemeente Barneveld neemt samen met 10 andere gemeenten en de provincie Gelderland deel aan het programma Vitale Vakantieparken. Die samenwerking omvat de komende jaren in ieder geval:

- het inzetten van de Ontwikkelingsmaatschappij vakantieparken Veluwe dat in 2019 is opgericht voor de doorontwikkeling, herstructurering of transformatie van vakantieparken;
- de doorlopende inzet van het Kwaliteitsteam voor en door eigenaren/beheerders van vakantieparken ten behoeve van de ontwikkeling van goede plannen voor toekomstbestendigheid;
- samenwerking voor het ontwikkelen en delen van kennis met betrekking tot het stimuleren van innovatief ondernemerschap, de beleidsmatige aanpak van transformatie van vakantieparken, het vraagstuk van

huisvesting van bijzondere doelgroepen en verduurzaming.

In lijn daarmee richten wij ons op het toepassen en uitvoeren van de Visie Verblijfsrecreatie "Kansen en Koersen", waarvan naar verwachting aan het einde van 2019 een actualisatie wordt vastgesteld.

In de gemeente Barneveld zijn op dit moment 4 klompenpaden gerealiseerd. Deze klompenpaden vinden wij van belang als onderdeel van ons recreatieve netwerk, voor toeristen, maar ook voor inwoners van de gemeente. We hebben in de aanlegkosten van de 4 klompenpaden de eerste 5-6 jaar van de beheer- en onderhoudskosten begroot. Dit is betaald vanuit het daarvoor beschikbare budget uit het Ontwikkelingsfonds Platteland. Voor 2 klompenpaden is deze termijn al verlopen en heeft de raad besloten om de kosten structureel te dekken, voor de overige 2 klompenpaden (Griezeveensepad en Terbroeksepad) verloopt deze termijn eind 2019. Wij vinden het belangrijk om ook deze twee klompenpaden vanaf 2020 en verder in stand te houden en hebben daarom een beleidstoevoeging opgenomen om het structurele budget voor de instandhouding van klompenpaden te verhogen.

Omgevingswet

Ontwikkelingen

De Omgevingswet treedt naar verwachting begin 2021 in werking. De Omgevingswet bundelt de wetgeving en de regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Daarmee vormt de wet de basis voor het integraal beheer van en voor de ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving.

De Omgevingswet heeft vier verbeterdoelen:

- Inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak verhogen. Bijvoorbeeld door een digitaal platform.
- Integrale benadering stimuleren.
- Meer afwegingsruimte om lokaal te besluiten over de leefomgeving.
- Snellere en betere besluitvorming.

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is de digitale ondersteuning van de Omgevingswet. Gebruikers kunnen via het loket vergunningen aanvragen, meldingen doen en zien welke regels en beleid van toepassing zijn op een locatie.

De gemeenteraad heeft in 2016 besloten dat het ambitieniveau voor het proces van invoering van de Omgevingswet 'onderscheidend' is. Dit betekent dat de gemeente actief en anticiperend aan de slag is gegaan met de Omgevingswet en kansen willen benutten. De gemeente wil vooruit lopen, maar niet voorop lopen.

Uitwerkingsrichting

De voorbereiding op de Omgevingswet vindt plaats via drie onderdelen: Anders Werken, Juridische instrumenten en het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Anders werken

Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de wet kunnen we al werken in de geest van de Omgevingswet. De Omgevingswet stelt initiatiefnemers centraal. Dit vraagt een verschuiving van een toetsende rol naar een meer faciliterende rol van de gemeente. Hiervoor zijn andere kennis en vaardigheden nodig. Belangrijke thema's zijn integraal werken, participatie, ruimte geven aan initiatieven en veranderende rollen van de raad en het college. Het veranderen van de manier waarop gewerkt wordt kost tijd en inspanning. Dat is niet van het ene op het andere moment veranderd. Aan de andere kant beginnen we ook niet vanaf nul. Zo werken we bijvoorbeeld al met het planatelier, wat een voorbeeld is van het integraal beoordelen van een initiatief. De raad wordt actief betrokken bij de invoering van de Omgevingswet via een informele raads werkgroep. Tevens vindt afstemming in de regio plaats over aanpak.

Programmatisch werken

Om ook in de uitvoering een integrale aanpak te stimuleren, wordt voor de ontwikkeling van de centrumgebieden van Barneveld en Voorthuizen programmatisch werken ingevoerd. Bij programmatisch werken ligt de nadruk op de combinatie bij aansturing, integraliteit en resultaat. Voor beide kernen wordt een

programma opgesteld, dat de basis vormt voor een integrale aansturing van de aanpak van de centrumgebieden. Voor het programma voor Voorthuizen vormt de eerder opgestelde dorpsvisie een belangrijke bouwsteen.

Juridische instrumenten

De Omgevingswet is gebaseerd op een beleidscyclus. In die beleidscyclus staat de omgevingsvisie aan het begin. Wij stellen eerst een omgevingsvisie op en vervolgens een omgevingsplan.

Voor Barneveld-centrum wordt een gebiedsgerichte omgevingsvisie gemaakt. Naar verwachting wordt deze visie medio 2020 vastgesteld. Dit wordt als pilot opgepakt om ervaring op te doen met een integrale en gebiedsgerichte aanpak samen met betrokken partijen. De ervaringen uit dit traject kunnen worden gebruikt voor het vervolg in fase 2 van de Omgevingsvisie Barneveld en voor andere gebiedsgerichte uitwerkingen die in een latere fase worden opgepakt.

Voor het Omgevingsplan wordt onderzocht wanneer en hoe we hiermee aan de slag gaan.

Digitaal Stelsel Omgevingswet

Ten slotte moet de gemeente Barneveld aansluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Dit is nodig om aanvragen te kunnen ontvangen en omgevingsdocumenten (zoals de omgevingsvisie en het omgevingsplan) beschikbaar te stellen.

Een goed digitaal systeem draagt bij aan de verbeterdoelen van de Omgevingswet. Bijvoorbeeld voor snellere besluitvorming (een omgevingsvergunning wordt binnen 8 weken verleend) en voor voor inzichtelijkheid (welke regels gelden op een locatie). Voor het toewerken naar de koppeling van systemen aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet is een beleidstoevoeging opgenomen (voor de invoeringskosten en exploitatielasten voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet).

Programma 4. Bestuur en interne dienstverlening

Visie

We streven we naar een goed bestuur (good governance) om transparante, adequate en snelle besluitvorming te faciliteren om de organisatiedoelen te realiseren en verantwoording daarover af te leggen. Maatschappelijke opgaven willen we lokaal op maat aanpakken, met een effectief ingericht bestuurlijk systeem. Het bestuur wordt ondersteund door een doeltreffende, efficiënte en transparante organisatie. Het is daarbij belangrijk dat de financiële huishouding van de gemeente op orde is en blijft, waarbij zo efficiënt mogelijk met de beschikbare middelen wordt omgegaan.

Daarom zetten we in op:

- goed bestuur;
- goede (interne) dienstverlening, met continue verbeteringen volgens de Organisatievisie;
- gezonde financiële huishouding.

Wat zijn de prioriteiten de komende jaren?

De prioriteiten voor de komende jaren zijn gekoppeld aan de strategische opgaven, zoals die zijn opgenomen in de Strategische Visie Barneveld 2030.

Strategische opgave Netwerksamenleving

Netwerksamenleving

Ontwikkelingen

In het coalitieakkoord gemeente Barneveld 2018-2022 is over de 'integrale visie op de netwerksamenleving' opgenomen dat de rol van de gemeentelijke overheid verandert. We zijn niet langer alleen beleidsmaker of beleidsregisseur; we ontwikkelen ons tot één van de netwerkpartners. Dat betekent ook dat de ambtelijke organisatie hiervoor wordt toegerust en dat medewerkers zich meer en meer opstellen als netwerk- of relatiebeheerder, waarbij we met name inzetten op:

- verantwoordelijkheid (eigenaarschap)
- integraal, vraaggestuurd en oplossingsgericht werken
- accountmanagement (ook voor verenigingen, organisaties, stichtingen), gebiedsgericht werken en wijkregisseurschap
- programmatisch/opgavegericht werken (op het gebied van duurzaamheid, dienstverlening en gebiedsgerichte centrumontwikkelingen)
- creativiteit en ondernemerschap.

Uitwerkingsrichting

We stellen een integrale visie op de Barneveldse netwerksamenleving op. Deze visie heeft als doel het samenbrengen van alle huidige activiteiten die er binnen de gemeente momenteel uitgevoerd worden (of al op de planning staan) op het gebied van burgerparticipatie (zoals bijvoorbeeld right to challenge en gebiedsregie). Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen beleidsontwikkeling- en beleidsuitvoerende activiteiten.

Aanbevelingen uit het onderzoek naar participatie (in opdracht van de Raadswerkgroep participatie) zullen meegenomen worden in de visie. De relatie met de provincie en andere samenwerkingsverbanden wordt in deze visie buiten beschouwing gelaten.

Regionale samenwerking

Ontwikkelingen

In een netwerksamenleving werkt de overheid samen met inwoners en bedrijven aan maatschappelijke opgaven en is sprake van overheidsparticipatie. Maar niet alleen samenwerking met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners in de gemeente is van belang. Regionale samenwerking blijft ook de komende jaren nuttig en noodzakelijk om maatschappelijke opgaven te realiseren. De samenwerking zal zich hierbij concentreren in respectievelijk Foodvalley, Regio Amersfoort en de Veluwe. Veel vraagstukken beperken zich niet tot de grenzen van de gemeente maar vragen om regionale oplossingen en afstemming. Ook hogere overheden zien het belang van regionale samenwerking en stimuleren dit door het inzetten van financieringstromen als Regio Deals en AgriFood 2030. Dit laatste is een gezamenlijk initiatief van verschillende stakeholders, waaronder de provincie Gelderland, FrieslandCampina, gemeente Ede, het Ministerie van Landbouw, Natuur & Voedselkwaliteit, Unilever en Wageningen University & Research. Dit programma heeft als doel om de sterke positie van Foodvalley als het wereldwijde Agri & Food centrum voor kennis en innovatie te behouden én verder te versterken. Een belangrijk eindresultaat van dit programma is om een langjarig, integraal ontwikkel- en financieringsprogramma te ontwikkelen en op te starten, vanuit een commitment van zowel de provincie Gelderland als overige partners.

Uitwerkingsrichting

Regio Foodvalley

Een nieuwe strategische agenda voor de Regio Foodvalley wordt opgesteld om de koers en de uitvoeringsstrategie te bepalen voor de regio. Belangrijke thema's daarin zijn de transitie van de landbouw, Voeding en gezondheid en de energietransitie.

Er is een tekort aan werklocaties in de regio Foodvalley. Het programma werklocaties zal volgens de nieuwste behoefteramingen (nieuw groeimodel) worden geactualiseerd. Om invulling te geven aan het tekort in Barneveld zal met name worden ingezet op een versnelde ontwikkeling van Harselaar Zuid fase 1B.

De ontwikkeling van de triple helix samenwerking in de regio in combinatie met de ontwikkeling van een beheersstructuur voor diverse financiële fondsen (Agrifood 2030 en regiodeal) vraagt om een aangepaste

governance structuur in de regio. De samenwerkingsmogelijkheden in een economic board zullen daarbij worden verkend.

Het Poultry Expertise Center (PEC) zal worden doorontwikkeld naar een zelfstandige organisatie. Hiervoor is een beleidstoevoeging opgenomen.

Regio Amersfoort

Ook voor de regio Amersfoort zal de nadruk liggen op de uitvoer van een nieuw strategische agenda.

Strategische opgave Dienstverlening

Eigentijdse dienstverlening

Ontwikkelingen

Inwoners gaan beter geïnformeerd een contact met de gemeente aan. De inwoner is meer en meer in staat om zelf beslissingen te nemen en oplossingen te vinden voor vragen die zij hebben. Zelf heeft de inwoner ideeën, initiatieven of een oplossing en zoekt naar een gemeente die actief meedenkt. Maar inwoners verwachten daarbij wel dat de gemeente hun individuele situatie en noden kent en het contact vergaand personaliseert door daar pro-actief op in te spelen. Inwoners willen zo veel mogelijk zaken zelf snel en eenvoudig digitaal af kunnen handelen op het moment en de plek van hun keuze. Het aantal aanvragen dat via de website bij de gemeente binnenkomt, is sterk gegroeid. Het bezoek aan de balie neemt in de loop der jaren in aantallen af, maar de vragen worden complexer. Bij ingewikkelde vragen blijft menselijke interventie nodig. Aandacht maakt voor de inwoner het verschil. Actief luisteren en meedenken hoe het wel kan. Gevoed door de technologische ontwikkelingen, willen inwoners met de gemeente kunnen communiceren op een manier die zij zelf gewend zijn. Snel eenvoudige vragen stellen en direct antwoord krijgen raakt steeds meer ingeburgerd. Afhankelijk van de vraag, leeftijd of voorkeur, kiest en wisselt hij van kanaal zonder meerdere keren zijn verhaal te hoeven vertellen.

Uitwerkingsrichting

De best mogelijke dienstverlening vanuit het perspectief van onze inwoner & ondernemer; daar werkt de gemeente Barneveld elke dag opnieuw aan. De afgelopen jaren hebben we gewerkt aan de digitale dienstverlening door een nieuwe website neer te zetten waar de dienstverlening centraal staat. Daarbij is bijvoorbeeld ingezet op het doorontwikkelen van de e-formulieren om het gebruiksgemak en de betrouwbaarheid van de digitale dienstverlening te vergroten. Naast het vrij inlopen is ook baliebezoek op afspraak mogelijk gemaakt en zijn de openingstijden op de dinsdagavond verruimd. Via de website kan men een afspraak aan de balie inplannen. Ook is het aanbod van producten binnen kanalen uitgebreid. Deze en andere verbeteringen dragen allemaal bij aan het optimaliseren van de dienstverlening binnen een kanaal of afdeling. De volgende stap is om over kanalen, processen, systemen en afdelingen/teams heen bruggen te slaan en deze in samenhang door te ontwikkelen om te kunnen voldoen aan de maatschappelijk aanvaarde servicenormen in de dienstverlening.

De gemeente pakt de ontwikkeling integraal op met het programma Dienstverlening. Dat houdt in dat we de dienstverlening iteratief en gezamenlijk gebruikersgericht doorontwikkelen. Technologische en maatschappelijke ontwikkelingen veranderen de manier waarop wij onze diensten leveren en de manier waarop we met inwoners communiceren. Online waar het kan en persoonlijk waar met moet. Maar altijd toegankelijk, begrijpelijk en betrouwbaar voor iedereen. Eén gemeente in plaats van verschillende loketten en processen. Zo veel mogelijk gestandaardiseerd en samen met andere overheden en partners ontwikkeld. En dat uit zich in hogere klanttevredenheid.

Van reactieve naar pro-actieve dienstverlening

Door data-analyse kunnen we vragen en aanvragen zien aankomen en gaan we onze inwoners onze dienstverlening en informatie waar mogelijk actief aanbieden.

Van afzonderlijke kanalen op orde, naar een omni-channel benadering

Inwoners kunnen uit meerdere kanalen kiezen om hun (aan)vraag bij de gemeente uit te zetten, waarbij het aantal kanalen ook wordt uitgebreid. Welk kanaal de klant ook als ingang kiest, de geboden dienstverlening en (proces)informatie is gelijk. Informatiestromen zijn op elkaar en op de behoefte van de klant afgestemd, waardoor de klant ervaart dat de kanalen naadloos in elkaar overlopen.

Personalisatie van het (digitale) klantcontact

Via een persoonlijke pagina online hebben inwoners alles rond hun gegevens en klantcontacten in samenhang tot elkaar beschikbaar. Lopende zaken, aanvragen en overzichten van diensten die de gemeente hen (pro-actief) aanbiedt.

Gastvrijheid als kern in de totale klantbeleving

Inwoners voelen zich welkom en thuis bij de gemeente. Zij hoeven hun verhaal maar één keer te vertellen. Zij zijn gesprek met betrokken professionals die actief luisteren en meedenken hoe het wel kan. Iedere medewerker binnen de gemeente Barneveld moet eenzelfde klantgerichte en dienstverlenende houding hebben en heeft ook de ruimte om daarnaar te handelen in het belang van de inwoners.

Interne dienstverlening: ook klant centraal

Willen we klantcontacten op de meest efficiënte wijze afhandelen, dan is het belangrijk dat front- en backoffice goed met elkaar samenwerken. Het inrichten van producteigenaarschap op onze topproducten is nodig om serviceformules in te kunnen zetten voor moderne, efficiënte en kwalitatief goede dienstverlening. In de organisatievisie 'Blij met Barneveld' zijn de basisverwachtingen verwoord. Om helder te krijgen waar we aan moeten werken moeten we structureel in kaart brengen hoe de klant geholpen wil worden en hoe de klant onze dienstverlening ervaart. We onderzoeken vervolgens wat nodig is om zo te kunnen werken en richten de backoffice hier op in.

Digitalisering van onze dienstverlening is cruciaal in de huidige en toekomstige informatiesamenleving. Daarbij is het belangrijk dat we opereren binnen de bepalingen van privacy, betrouwbare identificatie en het Tijdelijk Besluit Digitale Toegankelijkheid. Voor de doorontwikkeling van de dienstverlening is dan ook een beleidstoevoeging opgenomen.

Digitalisering

Ontwikkelingen

Maatschappelijke context

De digitalisering van de informatievoorziening is één van de belangrijkste ontwikkelingen in onze sterk veranderende samenleving. Inwoners en ondernemers regelen onderling zaken steeds meer online en interactie met de overheid vindt in toenemende mate in digitale vorm plaats. Hierbij hebben wij ook oog voor de ethische aspecten die mede bepalen in hoeverre we mee willen gaan in deze ontwikkelingen. Zo kunnen met dataprojecten namelijk waarden van mensen, zoals privacy en autonomie, in het geding komen.

Landelijke context

De landelijke overheid, VNG en gemeenten werken, onder de noemer van de 'Digitale Agenda 2020', gezamenlijk aan het realiseren van een digitale dienstverlening.

Met "Samen Organiseren" als onderdeel van de "Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)" werken gemeenten aan het verbinden en versnellen van de digitalisering van de dienstverlening, informatievoorziening en standaardisering van werkprocessen.

Gemeentelijke context

De organisatie verandert van verticaal naar meer horizontaal. Dit betekent meer samen werken, projectmatig en procesmatig. Digitalisering dient dit proces goed te ondersteunen, evenals de uitvoering van de organisatievisie.

Flexibiliteit, samenwerking en innovatie

Bovenstaande ontwikkelingen vragen van gemeenten een hoge mate van flexibiliteit en innovatief vermogen en een beweging van samen organiseren en samen doen. Deze samenwerking krijgt momenteel vorm door

intensief kennis en innovaties te delen, te experimenteren met en ontwikkelen van nieuwe toepassingen en het delen van handreikingen om de digitale transformatie binnen de organisatie vorm te geven. Centraal hierbij staan de ambities van de genoemde Digitale Agenda 2020: open en transparant, werken als één efficiënte overheid en massaal digitaal - maatwerk lokaal.

Uitwerkingsrichting

Willen we binnen de gemeente Barneveld goed mee kunnen transformeren om steeds weer in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen en flexibel digitale ondersteuning bieden aan bovengenoemde ontwikkelingen, dan zullen we de komende drie jaar rond digitalisering een verandering moeten ondergaan. In het tweede kwartaal van 2019 wordt het beleidsplan 'Digitaal werken' opgesteld, waarin richting en uitwerking wordt gegeven aan deze digitale transformatie aan de hand van de volgende sporen:

SPOOR 1: Integraal, digitaal samenwerken

Op een flexibele manier digitaal samenwerken is de eerste uitdaging om de komende drie jaar te realiseren. Dit betekent, naast het in gebruik nemen van ondersteunende software, allereerst een gedegen sturing op de digitale veranderagenda en het bevorderen van digitaal bewustzijn en vaardigheid van de medewerkers.

Speerpunten zijn:

- Vaststellen en organiseren i-Governance (organisatorische condities waarmee we de ontwikkelingen op het gebied van informatisering met elkaar toekomstgericht, planmatig en behapbaar oppakken).
- Op verschillende manieren bewust en vaardig digitaal werken stimuleren, om te zorgen dat de medewerkers voldoende digitale vaardigheden ontwikkelen.
- Ten behoeve van intern en extern digitaal samenwerken, ondersteunen van de adoptie (als gebruiker eigen maken) en implementatie van onderdelen van Office 365.
- Verder ondersteunen van projectmatig werken en centrale projectinformatie met digitale oplossingen.

SPOOR 2: Doorontwikkeling digitale dienstverlening

We ondersteunen dienstverlening en bedrijfsvoering door met digitalisering invulling te geven aan het digitaliseren van belangrijke werkprocessen, zaakgericht werken en het nieuwe werkplekconcept.

Ook dragen we zorg voor een passende invulling op het gebied van privacy en veiligheid. We bevorderen het integraal, digitaal werken en het denken vanuit mogelijkheden in plaats van de focus op kaders.

SPOOR 3: Data gedreven werken

De snel groeiende stroom data en een informatiesamenleving die om een stevige, betrouwbare, veilige informatievoorziening vraagt, zorgt dat ook bij de gemeente Barneveld de wens groeit om met informatie uit allerlei data beleidskeuzes te kunnen ondersteunen of te sturen op efficiëntere werkprocessen. Alle overheidsorganisaties worstelen nog met deze wens. Het is de komende tijd daarom vooral zaak om datagedreven werken te leren en te stimuleren door met een speciaal geselecteerde groep medewerkers op creatieve manieren met allerlei vormen van datagedreven werken (business intelligence, smartcity en blockchain) te experimenteren en te innoveren. Hierbij zal waar nodig samen gewerkt worden met externe partijen om ontbrekende kennis en expertise in te brengen.

SPOOR 4: Basis op orde

We organiseren meer integraliteit door met informatieadviseurs vroegtijdig in de organisatie integrale adviezen op het gebied van informatievoorziening te leveren.

Om de ICT-infrastructuur flexibeler en schaalbaar te maken, stimuleren en faciliteren we nadrukkelijk het gebruik van cloudtechnologie bij vervanging van software en bij keuze voor nieuwe digitale producten en dragen we zorg voor passende overeenkomsten, verwerkersovereenkomsten en Service Level Agreements (SLA's).

Veranderende taken en rollen zoals advies, regie, technisch beheer en architectuur, zullen verder ingevuld worden, waardoor het handelen binnen de toenemende complexiteit mogelijk wordt gemaakt.

Strategische opgave Organisatieontwikkeling

Ontwikkelingen

Maatschappelijke vragen komen en gaan, de laatste jaren in steeds hoger tempo. Digitalisering gaat steeds sneller. De samenleving verwacht dat de gemeente daar snel en slim op inspeelt. De rol van onze gemeente verandert ingrijpend op belangrijke gebieden als ondersteuning, leefbaarheid en ruimtelijke ontwikkeling. Inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners willen en krijgen een steeds grotere en actievere rol bij het maken en uitvoeren van plannen. En dat is maar goed ook, want de huidige samenleving is ingewikkeld en er is bovendien veel kennis in de samenleving.

In nauwe samenwerking met de samenleving is een Organisatievisie opgesteld. Als stip op de horizon en leidraad voor ons handelen. Het blijkt dat we gelukkig al veel doen om onze nieuwe rol vorm en inhoud te geven, we maken al gebruik van de dialoog en co-creatie met de samenleving, experimenteren met andere vormen van aansturen en stimuleren nieuw gedrag van medewerkers. De organisatievisie 'Blij met Barneveld' is een kapstok en routekaart voor verdere organisatieontwikkeling, zeker nu de gemeente blijft groeien en een spanningsveld ontstaat tussen capaciteit en ambitie.

Uitwerkingsrichting

De gemeentelijke organisatie is er voor de Barneveldse samenleving. We zijn met elkaar gericht op een positieve 'klantbeleving'. Dat betekent niet dat we iedereen tevreden kunnen houden. Het betekent wel dat we er alles aan doen om ervoor te zorgen dat onze inwoners de contacten met de gemeentelijke organisatie als positief ervaren. Natuurlijk binnen de mogelijkheden die we hebben.

Dit betekent onder meer dat we:

- Meedenken als gesprekspartner in mogelijkheden (maatwerk). Ook als iets niet kan, zoeken naar passende oplossingen;
- Ruimte bieden om eigen oplossingen zelf te realiseren.
- Vragen snel oppakken en snel afhandelen.
- Toegankelijk zijn: er is 1 ingang en 1 antwoord (geen kastje naar de muur).
- Duidelijk en helder zijn; ook als iets niet kan, uitleggen waarom niet en/of tussentijds informatie geven over stand van zaken.
- Werken met slimme moderne digitale middelen en informatie makkelijk beschikbaar stellen.

Dit heeft ook consequenties voor de manier waarop we onze organisatie inrichten en aansturen. We richten ons op volgende speerpunten:

Versterken samenwerking

Het versterken van onze relatie met inwoners en bedrijven en het inspelen op nieuwe (burger)initiatieven, zullen we ons in de aansturing nog meer richten op het versterken van de interne samenwerking. We willen, om het 'kastje naar de muur' effect te voorkomen, slim inspelen op behoeften vanuit de samenleving en integraal belangen afwegen. Dit vraagt om politieke/bestuurlijke sensitiviteit van onze medewerkers.

Maatwerk

We durven traditionele organisatievormen los te laten, experimenteren, creëren en ontdekken. Fouten maken zien we als een must om tot vernieuwing te komen. We zijn wendbaar en in staat ons steeds aan te passen aan veranderende wensen en omstandigheden vanuit de samenleving. We kiezen steeds de meest passende vorm om onze doelen te halen.

Opgavegericht werken

Bij grote, complexe opgaves zetten we in op het bereiken van een bepaald effect. We willen de samenhang bevorderen. We vertalen daarom onze gezamenlijke strategische opgaves naar resultaten en/of opdrachten. We willen een te hoge werkdruk voorkomen. Daarom is het belangrijk dat we bestuurlijk en ambtelijk scherpe keuzes maken en doelgericht opdrachten uitzetten in de organisatie.

Waarde(n)vol ontwikkelen

We willen dat het handelen van al onze medewerkers impact heeft en waarde toevoegt aan onze samenleving, nu en in de toekomst. Daarom investeren we blijvend in leren, ontwikkelen, werkgeluk en persoonlijk leiderschap.

Verbindend leiderschap

Leiderschap is gericht op verbinding en samenwerking. Verbinding tussen de bijdrage aan de publieke waarde voor de samenleving en de individuele waarden en ambities van medewerkers.

Financieel Meerjarenperspectief 2020-2023

Prognose Meerjarenbegroting 2020-2023 t.o.v. de Programmabegroting 2019

Het structurele beeld van de Programmabegroting 2019 eindigde in 2022 met een overschot van € 233.000. De voorliggende Kadernota 2020-2023 sluit per saldo met een overschot van € 73.000. Dit betekent dat per saldo de uitkomst een aanpassing kent ter grootte van € 160.000.

Onderstaande prognose geeft de **mutaties** aan ten opzichte van de meerjarenbegroting zoals die is opgenomen in de Programmabegroting 2019. Alle positieve getallen betekenen een verbetering van het begrotingsresultaat en alle negatieve getallen zijn een verslechtering.

Bij het opstellen van het meerjarenperspectief is gebruik gemaakt van de informatie en data die beschikbaar waren medio april 2019. Op basis van deze informatie zijn aannames gehanteerd om inschattingen te maken voor 2020-2023. Dit jaar is de onzekerheidsmarge in de cijfers echter groter dan normaal. Belangrijke onderdelen hierin zijn de beschikbare jeugdmiddelen (op macroniveau), de verdeling van deze middelen alsook de uitgaven op dit taakveld. Zoals bekend worden op diverse niveaus tussen gemeenten en het rijk discussies gevoerd over de bekostiging van dit taakveld. De verwachting is dat zich de komende tijd nog behoorlijke fluctuaties in de cijfers kunnen voordoen. Wij zullen in de Programmabegroting 2020 de meest actuele informatie verwerken.

Prognose Meerjarenbegroting 2020-2023

Prognose meerjarenbegroting	bedragen x € 1.000			
	Begroting 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
A) Begrotingsbeeld Programmabegroting 2019	129	324	233	233
Mutaties lasten				
01. Structurele mutaties o.b.v. raadsbesluiten	- 14			
Begrotingsresultaat t/m raad van 17 april 2019	115	310	219	219
B) Mutaties t.o.v. voorgaand jaar				
Mutaties lasten				
02. Vrijvallende afschrijvingslasten				250
03. Vervangingsinvesteringen en bedrijfsmiddelen				- 205
04. Rente	- 18	- 11	- 31	55
05. Nieuwe beleidstoevoegingen 2020 - 2023	- 242	- 143	- 28	- 273
06. Aanpassing subsidies soc/maatsch en cult instel.	- 102			
07. Inpassing structurele uitgaven Jeugdhulp	- 4.000			
08. Groei-voor-groei	- 100	- 100	- 100	- 100
09. Prijsontwikkeling GR-en	- 447			
			-	-
Totaal mutaties lasten	- 4.909	- 254	- 159	- 273
Mutaties baten				
10. Groei gemeente				160
11. Tariefsontwikkeling belastingen (inflatie)				150
12. Reguliere ontwikkeling alg. uitk. gemeentefonds	629			
13. Herziening woonplaatsbeginsel en middelen Jeugdhulp	2.000	- 500		
14. Tarief sportcomplexen ivm duurzaamheidsmaatregelen	16			
15. Herverdeeleffect groot onderhoud gemeentefonds	PM			
16. Kostendekkendheid grafrechten				59

<i>17. Dekkingsmaatregelen</i>				
A. taakveld Jeugd	400	400	200	
B. inhaalslag OZB niet-woningen	1.250			
C. verhoging toeristenbelasting	125			
D. vergroten stamkapitaal	560			
Totaal mutaties baten	4.980	- 100	200	369
C) Saldo mutaties jaarschijf	57	- 354	41	96
D) Resultaat mutatie jaarschijven cumulatief	57	- 297	- 256	- 160
Prognose resultaat per begrotingsjaar	186	27	-23	73

Toelichting op de prognose Meerjarenbegroting

Regel 1. Structurele mutaties o.b.v. raadsvoorstellen (inclusief de maandrapportage)

De gewijzigde budgetten vanuit de maandrapportages en separate raadsvoorstellen tot en met de raadsvergadering van april 2019 zijn in dit meerjarenperspectief meegenomen. Daarbij is ook de doorwerking vanuit de jaarrekening 2018 ten aanzien van structurele mutaties meegenomen. In totaliteit bedraagt dit € 14.000 aan gewijzigde budgetten.

Regel 2. Vrijval afschrijvingslasten

In de hiervoor opgenomen meerjarenprognose zijn slechts wijzigingen c.q. aanvullingen ten opzichte van de prognose uit de Programmabegroting 2019 opgenomen. De aanvulling heeft betrekking op het jaar 2023. Dit als gevolg van de toevoeging van de jaarschijf 2023 bij deze kadernota. Jaarlijks is er een aantal activa volledig afgeschreven. De betreffende jaarlijkse afschrijvingslasten vallen het jaar erop vrij in het meerjarenperspectief. Voor 2023 gaat het om een bedrag van € 250.000.

Regel 3. Vervangingsinvesteringen en bedrijfsmiddelen

Ook hier gaat het om aanvullingen specifiek voor het jaar 2023. Deze regel betreft de lasten ter dekking van de reguliere vervangingsinvesteringen 2022 (bedrijfsmiddelen e.d.).

Regel 4. Rente

Op basis van de kapitaalbehoefte wordt de mutatie van de bijbehorende rentelasten verwerkt. Dit is een saldo van stijgende rentelasten als gevolg van beleidstoevoegingen (investeringen) en een daling van rentelasten als gevolg van vrijval van activa als gevolg van afschrijvingen.

Regel 5. Nieuwe beleidstoevoegingen 2020-2023 t.o.v. Programmabegroting 2019

In bijlage 1. worden de nieuwe beleidstoevoegingen uiteengezet. Het gaat hierbij om aanvullingen ten opzichte van de Programmabegroting 2019. De voorgestelde beleidstoevoegingen met *structurele* lasten betreffen:

- Teamleider beleid Sociaal domein
- Suite sociale regie
- Huisvesting onderwijs 2023 (exclusief vernieuwbouw JFC 2020/2024)
- Aanleg jeu de boules banen en bouldrome
- Ledverlichting sportparken
- Verhoging budget klompenpaden
- Digitaal stelsel Omgevingswet
- Verkeersmaatregelen SOK Rondweg Voorthuizen
- Auteursrechten beeldbank gemeentearchief (wettelijk verplicht)
- Intensivering groot onderhoud wegen *
- Office365 (incl veiligheidsmaatregelen)

*Ten aanzien van de intensivering groot onderhoud wegen is in 2016 besloten om in 7 jaar het structurele budget te verhogen. In deze Kadernota is de nieuw toegevoegde jaarschijf verwerkt.

De *incidentele* beleidstoevoegingen, opgenomen in de tweede tabel van bijlage 1, worden gedekt uit de incidentele middelen, zonodig aangevuld vanuit de algemene reserve. Dit betreffen de volgende onderwerpen:

- Transformatie en innovatieprojecten Jeugdhulp (gedekt door onttrekking uit de reserve Sociaal Domein)
- Poultry expertise centre
- Barneveldse techniek opleiding
- Huisvesting onderwijs 2018
- Huisvesting onderwijs 2019
- Pilot Woningabonnement
- CO-2 prestatieladder
- Projectleiding warmtevisie
- Digitaal stelsel omgevingswet
- Projecten OddV (zie raadsvoorstel 22-05-19, betreffende Programmabegroting 2020 OddV)
- Extra plancapaciteit
- Opstellen Omgevingsvisie/opfrissen Strategische Visie
- 75jaar bevrijding
- Pluimveemuseum
- Wijziging IBS/GGZ
- Kosten opruimen drugsdumping
- Renovatie asfaltpaden begraafplaatsen
- Regiodeal Foodvalley
- Dienstverlening
- Realisatie huisvestingsvisie
- Organisatie ontwikkeling
- Implementatie rechtsmatigheidsverklaring (wettelijk verplicht)

Regel 6. Aanpassing subsidies sociaal maatschappelijke en culturele instellingen

Jaarlijks wordt bezien of er ruimte voor compensatie is voor de loonontwikkeling bij de gesubsidieerde sociaalmaatschappelijke en culturele instellingen. Voorgesteld wordt om in 2020 eenmalig, structureel de geraamde subsidie aan deze instellingen te verhogen. Dit doen wij naar rato van de personeelskosten van hun begrotingstotaal en op basis van de gemiddelde cao-ontwikkeling van gesubsidieerde instellingen over het afgelopen jaar (1,6% in 2018). Voor 2020 wordt ook voorgesteld om de overige kostencomponenten te verhogen met 1,0% (gelijk aan het vijfjarig inflatie gemiddelde) als compensatie voor de overige, reële kostenontwikkeling van de instellingen. Voor latere jaren (2021 en verder) zal jaarlijks bezien worden of er ruimte is voor compensatie.

Regel 7. Inpassing structurele uitgaven Jeugdhulp

In de Programmabegroting 2019 is het surplus aan uitgaven in 2019 incidenteel opgenomen. Voor de overige jaren was aangegeven om tekorten binnen de jeugdhulp te verrekenen met de reserve sociaal domein. In de Jaarverslaggeving 2018 hebben wij echter voorgesteld om de eventuele tekorten vanuit de jeugdhulp te integreren in het totaal van de inkomsten en uitgaven van de gemeente en dus per saldo te verrekenen met de algemene reserve. Dit is overeenkomstig de wijze waarop dat met de jaarschijf 2019 in de Programmabegroting 2019 is toegepast. Het voordelige resultaat uit 2018 is daarom vrijwel geheel toegevoegd aan de algemene reserve en niet gedeeltelijk aan de reserve sociaal domein. Dit betekent dat de reserve sociaal domein niet ingezet wordt ingezet voor egalisatie van kosten, maar voor bekostiging van transformatie en innovatie binnen het sociaal domein, met name jeugdhulp. Met deze regel is het verwachte surplus aan uitgaven ten opzichte van de inkomsten geïntegreerd in het begrotingstotaal.

Regel 8. Groei-voor-groei

In het kader van de groeiende gemeente is een notitie in voorbereiding met als titel 'groei voor groei'. De groeiende gemeente heeft te maken met een doorwerking naar uiteindelijk alle beleidsterreinen. Een toenemend beroep wordt gedaan op onze gemeentelijke dienstverlening. Om het kwaliteitsniveau op peil te houden moet dit vertaald worden in budgettaire uitbreiding van diverse budgetten. De betreffende notitie gaat daar dieper op in. Vooruitlopend hierop is een stelpost van € 100.000 per jaar opgenomen. In de Programmabegroting 2020 zal in elk geval de 1e jaarschijf nader uitgewerkt zijn.

Regel 9. Prijsontwikkeling GR-en

Vanuit de begrotingen van de GR-en (Foodvalley, VGGM, OddV, De Vallei) zijn opgaven vanuit kostenontwikkelingen aangekondigd. De financiële vertaling hiervan betreft deze regel.

Regel 10. Groei gemeente

Deze regel betreft het toevoegen van de jaarschijf 2023 en gaat om de extra inkomsten door de groei van de gemeente, zoals door de toename van het aantal woningen en het inwoneraantal.

Regel 11. Tariefontwikkeling belastingen en tarieven (inflatie)

In het coalitieakkoord is opgenomen de OZB te laten stijgen met het gemiddelde inflatiecijfer. Hiervoor worden de cijfers van het CBS gebruikt voor de achterliggende jaren en de CPB verwachting voor het lopend en komend jaar. Dit resulteert voor nu in een ontwikkeling van 1,00%, dat wij als uitgangspunt hanteren voor de jaren 2020-2023. Dit is gelijk aan het percentage waarmee rekening is gehouden in de Programmabegroting 2019.

Regel 12. Reguliere ontwikkeling algemene uitkering gemeentefonds

Op basis van de meeste actuele aantallen en op basis van de circulaire zijn de inkomsten vanuit de algemene uitkering voor onze gemeente geactualiseerd. Het effect (2020) bedraagt zo'n € 120.000 structureel. Daarnaast is de compensatie, door verschuiving van het basisjaar, opgenomen voor het deel dat betrekking heeft op prijsontwikkeling van de te verstrekken subsidies en bijdragen aan GR-en.

In de meicirculaire verwachten wij nog nadere informatie over deze post te ontvangen die wij zullen verwerken in de Programmabegroting 2020. Zo mogelijk verwerken wij de septembercirculaire. U wordt geïnformeerd over belangwekkende ontwikkelingen vanuit de circulaires.

Regel 13. Herziening woonplaatsbeginsel en middelen Jeugdhulp

Wij hebben een inschatting gemaakt op basis van informatie van het ministerie ten aanzien van eerste simulaties van de herziening woonplaatsbeginsel en de beschikbaar gekomen informatie over de onderhandelingen tussen ministerie en VNG ten aanzien van meer middelen voor de Jeugdhulp. Dat is doorvertaald naar onze gemeente en bepaald op een voordelig effect van € 2 miljoen aan extra middelen in 2020 (o.b.v. landelijk €350 miljoen extra) en vanaf 2021 structureel € 1,5 mln (€ 250 miljoen extra middelen in combinatie met lagere kosten als gevolg van herziening woonplaatsbeginsel).

Regel 14. Tarief sportcomplexen ivm duurzaamheidsmaatregelen

De tarieven voor sportcomplexen zijn de afgelopen jaren minimaal verhoogd. De gerealiseerde duurzaamheidsinvesteringen resulteren in lagere lasten voor de gebruikers (o.a. sportverenigingen). Wij willen het voordeel verdisconteren in de huurprijzen vanaf 2020.

Regel 15. Herverdeeleffect groot onderhoud gemeentefonds

In 2019 en 2020 vindt er groot onderhoud aan het gemeentefonds plaats. Alle clusters, ook die van het sociaal domein, worden herijkt. Dit betreft de herziening van de verdeling van de rijksmiddelen over de gemeenten. De planning van het ministerie is om dit onderzoek in 2019, begin 2020 af te ronden en in de meicirculaire 2020 de resultaten en herverdeeleffecten te presenteren. De impact hiervan kan groot zijn. De eerste fase is gestart om informatie bij gemeenten informatie op te vragen. De gemeente Barneveld maakt onderdeel uit van de steekproef.

Regel 16. Kostendekkendheid grafrechten

Vanaf de Programmabegroting 2019 is besloten om de grafrechten gefaseerd kostendekkend te maken. Vanwege het toevoegen van de jaarschijf 2023 ontstaat deze opbrengst vanuit de ingezette, gefaseerde tariefsontwikkeling.

Regel 17. Dekkingsmaatregelen

Het college stelt voor om de volgende maatregelen uit te werken en door te voeren in Programmabegroting 2020:

A. de cumulatief oplopende besparingsopgave van de transformatieprojecten en aanvullende maatregelen in de jeugdhulp (€ 1 miljoen). Voor 2019 is een opgave van € 0,5 miljoen opgenomen. Op basis van de ervaringen van de eerste maanden in 2019 verwachten wij dat meer tijd nodig is, voordat de maatregelen financieel resultaat opleveren. De raad wordt hier nader over geïnformeerd. Wij hebben voor 2020 een opgave van € 400.000 opgenomen, voor 2021 aanvullend € 400.000 en voor 2022 aanvullend € 200.000. Daarmee loopt de opgave op tot € 1 miljoen structureel;

B. inhaalslag OZB niet-woningen richting het gemiddelde van de gemeenten in de regio Foodvalley (€ 1,25 miljoen). In bijlage 2 zijn vergelijkende cijfers opgenomen, waaruit blijkt dat het huidige tarief OZB niet-

woningen ruim onder het landelijk gemiddelde en veelal onder die van buurgemeenten ligt;
 C. de toeristenbelasting met € 0,25 per nacht te verhogen (€ 0,13 miljoen). Ook hiervoor zijn in bijlage 2 vergelijkingscijfers weergegeven;
 D. vergroten van het stamkapitaal (€ 0,56 miljoen). Wij stellen voor om € 20 miljoen vanuit de algemene reserve te storten in de reserve Nuon. Van deze reserve komt het rendement ten gunste van de exploitatie. De werking is toegelicht in bijlage 2. Daar is ook het verwachte verloop van de algemene reserve opgenomen.

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen

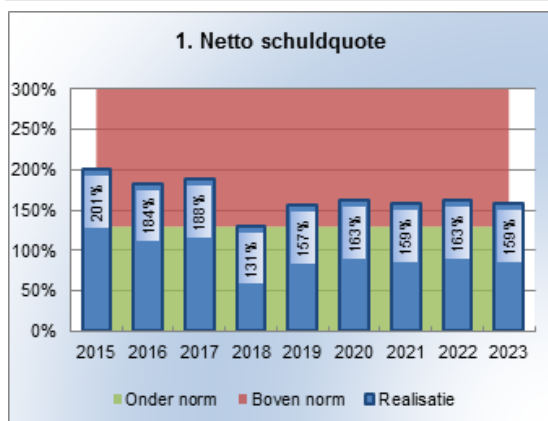
Vanaf 2013 geeft de gemeente aandacht aan balansratio's in de P&C (Planning en Control) documenten. Dit zijn verhoudingsgetallen op basis van de balans en/of exploitatietotalen. Vanaf de Programmabegroting 2017 zijn een balansprognose en de voorgeschreven kengetallen opgenomen conform de voorgeschreven berekeningssystematiek. In de voorliggende Kadernota 2020-2023 hebben wij de verwachte ontwikkeling, van 2019-2023 (op basis van de Programmabegroting 2019 en de verwachte inkomsten en verwachte uitgaven van o.a. de nieuwe beleidstoevoegingen), alsook de realisatie van 2013-2018 van de netto schuldquote en de solvabiliteit opgenomen. Bij het beoordelen van de hoogte en de ontwikkeling van de ratio's moet gekeken worden naar de samenhang tussen ratio's en de ontwikkeling ervan in de tijd. De uitkomst van een individuele ratio biedt een beperkt inzicht. Een nadere analyse (actualisatie schuldennotitie) is momenteel in de maak zal in de zomer van 2019 met de raad worden gedeeld.

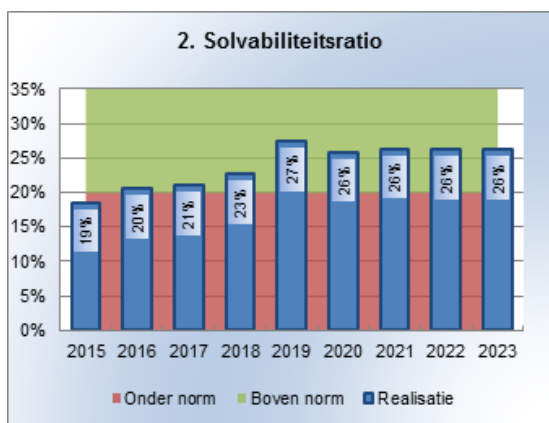
Netto schuldquote:

Netto schuld als aandeel van de inkomsten. Als streefwaarde hanteert de VNG een netto schuldquote van 130% als bovengrens, maar liever onder de 100%.

Solvabiliteit:

Het procentuele aandeel van het eigen vermogen op het totaal van het vermogen. Deze ratio geeft aan in hoeverre een organisatie aan de financiële verplichtingen voor de lange termijn kan voldoen. Algemeen gehanteerde streefwaarde is minimaal 20% (eigen vermogen/totale vermogen), maar liever meer dan 30%.

Toelichting ontwikkeling financiële kengetallen

De prognoses zijn overgenomen vanuit de Programmabegroting 2019 met daarin de ontwikkelingen vanuit de jaarverslaggeving 2018 en het meerjarenperspectief, inclusief beleidstoevoegingen, verwerkt. In het meerjarenbeeld stijgt de schuldquote enigszins en blijft de solvabiliteit redelijk gelijk. De belangrijkste oorzaak van de stijging van de netto schuldquote is het 'normaliseren' van de inkomsten (noemer): in 2018 was sprake van een sterk toegenomen inkomen als gevolg van incidentele winstnemingen in de grondexploitatie. Vanaf 2019 is gerekend met het totaal vanuit de reguliere exploitatie. Daarnaast is er een effect vanuit de te plegen investeringen en de inzet van de incidentele beleidstoevoegingen. De stijging blijft beperkt vanwege de afbouwende voorraad bouwgrond. De ingezette positieve ontwikkeling van de afgelopen jaren zal zich de komende jaren moeten bestendigen. Hierdoor zullen de balansratio's de komende jaren wellicht nog fluctueren voordat zij op of onder de normwaarde gaan uitkomen.

1. Netto schuldquote

De afgelopen jaren is de netto schuldquote sterk verbeterd. Deze verbetering van de schuldquote is het gevolg van een daling van de omvang van de schuld (van € 248 miljoen in 2015 naar ca. € 213 miljoen in 2023) en een toename van onze inkomsten. Bij ongewijzigd beleid zou de netto schuldquote, mede door een verdere afname van de grondvoorraad, verder verbeteren. Echter met de ambities van onze gemeente zijn investeringen gemoeid die hoger zijn dan ons afschrijvingsniveau. Hierdoor daalt de netto schuldquote (nog) niet verder.

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit is in de periode 2014 tot 2016 sterk verbeterd naar onze streefwaarde van 20%. Deze verbetering volgt na een daling in de periode van 2011 (27%) tot 2013/2014 (15%) voornamelijk als gevolg van het treffen van de verliesvoorziening voor de grondexploitatie ten laste van de reserves. Wij verwachten de komende jaren een vrij constante solvabiliteit van ca. 26%.

Bijlage 1. Beleidstoevoegingen 2020-2023 (aanpassingen en aanvullingen t.o.v. PB2019)

Beleidstoevoegingen met structurele lasten

bedragen x € 1.000

Beleidstoevoegingen Structureel	Beleidstoevoegingen				Meerjarenraming			
	Termijn	Jaar	Investing		Jaren			
			bruto	netto	2020	2021	2022	2023
1. Participatie en ondersteuning			-	-	- 151	-	-	-
(n) Teamleider beleid Sociaal domein					- 99			
(n) Suite sociale regie					- 52			
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid			-	-	-	-	-	-
(n) Verkeersmaatregelen Voorthuizen		2.021	pm	pm				
3. Woon- en leefomgeving			6.541	6.541	- 81	- 103	- 28	- 273
(a) Huisvesting onderwijs 2020		2020	1.665	1.665	-	- 40	-	-

(a) Huisvesting onderwijs 2021		2021	1.079	1.079	-	-	- 28	-
(a) Huisvesting onderwijs 2022 *		2022	1.119	1.119	-	-	-	- 126
(n) Huisvesting onderwijs 2023		2023	1.620	1.620	-	-	-	-
(n) Aanleg jeu de boules banen en boulodrome **	40	2022	615	615				- 15
(n) Ledverlichting sportparken **		2020	410	410	- 16			
(n) Grondaankoop sportpark overbeek **		2022	33	33			-	
(n) Verhoging budget klompenpaden		2020			- 10			
(n) Digitaal stelsel Omgevingswet		2020			- 18	- 63		6
(n) Auteursrechten beeldbank gemeentearchief		2020			- 37			
(a) Intensivering groot onderhoud wegen *		2017-2023						- 138
4. Bestuur en interne dienstverlening			-	-	- 10	- 40	-	-
(n) Organisatie ontwikkeling		pm			pm			
(n) Office365 (incl veiligheidsmaatregelen)					- 10	- 40		
Totaal structurele beleidstoevoegingen			6.541	6.541	- 242	- 143	- 28	- 273

* betreffende beleidstoevoeging was reeds opgenomen in de Programmabegroting 2019, maar (afschrijvings)last valt in de nieuwe jaarschijf

** voor de sportinvestering geldt sinds '19 een nadelig BTW regime; ter compensatie wordt een aanvraag ingediend (SPUK). De opgenomen bedragen zijn ex. BTW.

Beleidsvoegingen met incidentele lasten

bedragen x € 1.000

Beleidsvoegingen Incidenteel	Beleidsvoegingen			Meerjarenraming				
	Termijn	Jaar	Investering		Jaren			
			bruto	netto	2020	2021	2022	2023
1. Participatie en ondersteuning			-	-	-	-	-	-
(n) Transformatie en innovatieprojecten Jeugdhulp <i>onttrekking reserve Sociaal Domein</i>		2019-2022 2019-2022			- 500 500	- 500 500	- 242 242	
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid			-	-	- 229	- 29	- 29	- 29
(n) Poultry expertise centre		2020-2023			- 29	- 29	- 29	- 29
(n) Barneveldse techniek opleiding		2020			- 200			
3. Woon- en leefomgeving			-	-	- 1.533	- 727	- 348	- 7
(a) Huisvesting onderwijs 2018		2018						
(a) Huisvesting onderwijs 2019		2019						
(n) Pilot Woningabonnement		2020			- 90			
(n) CO-2 prestatieladder		2020			- 200			
(n) Projectleiding warmtevisie		pm			PM			
(n) Digitaal stelsel omgevingswet		2020-2023			- 144	- 92	- 13	- 7
(n) Projecten OddV		2020			- 251			
(n) Extra plancapaciteit		2018-2021			PM			
(n) Opstellen omgevingsvisie / oprissen strat. Visie		2020			- 100			
(n) 75jaar bevrijding		2020			- 25			
(n) Pluimveemuseum		2021				- 200		
(n) Wijziging IBS/GGZ		2020-2023			- 35	- 35	- 35	
(n) Kosten opruimen drugsdumping		2020			PM			
(n) Renovatie asfaltpaden begraafplaatsen		2020			- 288			
(n) Regiodeal Foodvalley		2019-2022			- 400	- 400	- 300	
4. Bestuur en interne dienstverlening			-	-	- 1.050	- 950	- 950	-
(a) Dienstverlening		2020-2022			- 375	- 375	- 375	
(n) Realisatie huisvestingsvisie		2020			- 100	pm		
(n) Organisatie ontwikkeling		2020-2022			- 500	- 500	- 500	
(n) Implementatie rechtsmatigheidsverklaring		2020-2022			- 75	- 75	- 75	
Totaal incidentele beleidstoevoegingen			-	-	- 2.812	- 1.706	- 1.327	- 36

Bijlage 2. Dekkingsmaatregelen

Toelichting overige dekkingsmaatregelen

In deze bijlage zijn de dekkingsmaatregelen B t/m D nader toegelicht.

- inhaalslag OZB niet-woningen richting het gemiddelde van de regio

In de nota 'Onderzoek verschillen lokale lastendruk' uit 2016 is reeds geconstateerd dat de door onze gemeente gehanteerde tarieven voor de OZB niet-woningen relatief laag zijn. Het tarief voor de woningen wordt jaarlijks vergeleken oa. in de Coelo-atlas en maakt onderdeel uit van één van de financiële kengetallen van de BBV. Voor de woningen scoort onze gemeente een relatief gemiddeld/laag tarief, maar door de relatief hoge woningwaarde resulteert dat in een gemiddelde tot hogere lokale lastendruk. Tegelijkertijd vindt er een relatief hoge inhouding plaats bij de algemene uitkering die gebaseerd is op de omvang van de totale woningwaarde.

Hierbij geldt: hoe hoger de woningwaarde, hoe hoger de inhouding. De inhouding is gebaseerd op de landelijke ontwikkeling en staat los van het lokaal gehanteerde tarief of opbrengst.

Illustratief in dit verband is de ruimte tussen de lokaal gehanteerde tarieven van de OZB en denormtarieven voor de zgn. artikel 12-gemeenten, de zogenaamde onbenutte belastingcapaciteit, die bedraagt voor Barneveld zo'n € 10 mln voor het jaar 2019 (woningen en niet-woningen).

Regio Foodvalley

OZB - tarieven 2019	Woningen	t.o.v. Barneveld
Barneveld	Eigenaar 0,1026	
Nijkerk	0,0959	-7%
Scherpenzeel	0,1136	11%
Renswoude	0,0849	-17%
Ede	0,1101	7%
Veenendaal	0,1110	8%
Rhemen	0,1319	29%
Wageningen	0,1432	40%
Regiogemiddelde	0,1129	10%

Landelijk gemiddelde	0,1180	15%
Amersfoort	0,1261	23%
Apeldoorn	0,1327	29%
Ermelo	0,1095	7%
Houten	0,1193	16%

OZB - tarieven 2019	Niet-woningen Totaal	t.o.v. Barneveld	Na verhoging	
			Niet Woningen + 25%	t.o.v. Barneveld
Barneveld	0,2852		0,3565	
Nijkerk	0,3509	23%		-2%
Scherpenzeel	0,3364	18%		-6%
Renswoude	0,3019	6%		-15%
Ede	0,3950	38%		11%
Veenendaal	0,4448	56%		25%
Rhenen	0,4465	57%		25%
Wageningen	0,5980	110%		68%
Regiogemiddelde	0,4105	44%		15%
Landelijk gemiddelde	0,4773	67%		34%
Amersfoort	0,6101	114%		71%
Apeldoorn	0,7346	158%		106%
Ermelo	0,5427	90%		52%
Houten	0,5510	93%		55%

In de Kadernota is als voorstel opgenomen de OZB niet-woningen met 25% te verhogen. Daarmee blijft het tarief nog vergelijkbaar en relatief gunstig ten opzichte van het gemiddelde in de regio Foodvalley. Daarnaast is ter vergelijking nog een aantal andere gemeenten opgenomen die in de buurt liggen c.q. vergelijkbaar zijn met Barneveld.

Het effect voor de heffing voor de eigenaar/gebruiker is afhankelijk van de waarde van het object. Ter illustratie is aan te geven dat het effect van de verhoging voor een pand van € 500.000 op jaarbasis zo'n € 356,- bedraagt.

- verhoging toeristenbelasting

De toeristenbelasting bedroeg in 2018 gemiddeld in Nederland zo'n € 1,39 per nacht. Wij stellen voor om onze toeristenbelasting met € 0,25 per nacht te verhogen naar €1,17. Dit leidt tot een stijging van de inkomsten met zo'n € 0,13 miljoen

Toeristenbelasting - tarieven 2019	2019 € p/nacht	t.o.v. Barneveld	na verhoging	
			tarief 2019 + € 0,25	t.o.v. Barneveld + € 0,25
Barneveld	0,92		1,17	
Nijkerk	1,64	78%		40%
Scherpenzeel	1,21	32%		3%

Renswoude	0,75	-18%	-36%
Ede	1,50	63%	28%
Veenendaal	1,06	15%	-9%
Rhenen	1,30	41%	11%
Wageningen	1,36	48%	16%
<i>Regiogemiddelde</i>	1,26	37%	8%
<i>Landelijk gemiddelde</i>	1,39	51%	19%
Amersfoort	-	nvt	nvt
Apeldoorn	2,38	159%	103%
Ermelo	1,00	9%	-15%
Houten	4,49	388%	284%

- vergroten van het stamkapitaal

Het weerstandsvermogen (= algemene reserve t.o.v. de risico's) is groot (1,9 bij de jaarverslaggeving 2018) en is boven de optimale bandbreedte. Daarnaast wordt voorgesteld in de jaarverslaggeving 2018 om het positieve resultaat van 2018 toe te voegen aan de algemene reserve. Bovendien is recentelijk bekend geworden dat de bezwaarschriften t.a.v. de aanslagen precariobelasting 2014 t/m 2018 ingetrokken zijn en is een voorstel in voorbereiding om het saldo van de reserve precariobelasting toe te voegen aan de algemene reserve. Tegelijkertijd wordt vanuit de incidentele beleidstoevoegingen een beroep op de algemene reserve gedaan.

In onderstaand schema is weergegeven dat een onttrekking t.l.v. de algemene reserve ten gunste aan het stamkapitaal (nuon-reserve) ter grootte van € 20 miljoen mogelijk is, waarbij de factor van het weerstandsvermogen nog altijd binnen de optimale bandbreedte blijft.

De storting in het stamkapitaal betekent een verschuiving binnen het eigen vermogen van de 'algemene reserve' naar de 'nuon-reserve'. Dit betekent dat het geen effect heeft op de solvabiliteit of netto schuldquote, maar wel op de factor van het weerstandsvermogen. In die factor telt alleen de algemene reserve mee als direct beschikbare buffer voor tegenvallers.

De storting in de nuon-reserve levert in de exploitatie structureel € 0,56 miljoen op. Dit bedrag wordt dan niet meer toegevoegd aan de algemene reserve. Dit betekent ook dat als er op enig moment middelen uit de nuon-reserve onttrokken worden, dat dit direct impact heeft op de structurele begrotingsruimte. Gezien de grote, verwachte stortingen in 2019 (jaarrekeningresultaat 2018 en precariobelasting) en de gemeente hierdoor ruim boven de optimale bandbreedte van de factor van het weerstandsvermogen gaat raken, stellen wij u deze maatregel voor.

Ontwikkeling algemene reserve

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023
Stand per 1/1	26.957	30.181	25.224	25.259	23.959
Jaarrekeningresultaat (t-1)	15.397	-3.700	186	27	-23
Storting (vrijval reserve) precariobelasting	7.827	1.555	1.555		
Extra incidentele BT's		-2.812	-1.706	-1.327	-36
Afoming ten gunste van stamkapitaal	-20.000				
Saldo per 31/12	30.181	25.224	25.259	23.959	23.900
Risico's (doortrekking stand januari 2019)	14.400	14.400	14.400	14.400	14.400
Factor weerstandsvermogen	2,1	1,8	1,8	1,7	1,7

(optimale bandbreedte tussen 1,4 en 1,6)